

Rapport og planer 2009-2010

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
The Oslo School of Architecture and Design

Rapport og planer 2009 – 2010

FORORD

Rapport og planer 2009-2010 fra Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo følger Kunnskapsdepartementets mal for rapportering fra sektoren. Rapporten ble lagt fram for AHOs styre 12.2.2010 og styret delegerte til styreleder endelig å godkjenne dokumentet.

Målene for 2009 er mer enn nådd innenfor undervisning og vi ser nå også svært positive og målbare resultater av AHOs sterke satsing innen FoU og formidling. AHO vil spesielt framheve at institusjonen i 2009 gjennom nyansettelser og program for ledelsesutvikling har styrket instituttledelsen slik at denne risikofaktoren sett i forhold til å nå mål i faglige satsinger, er eliminert.

Innenfor SAK-arbeidet utreder AHO institusjonssamarbeid med KHiO og NMH, felles grad i landskapsarkitektutdanning med UiT, og samarbeid med KHiO om bruk/drift av verksteder og designutdanning.

AHO kan fortsatt ikke vise til tilfredsstillende resultater i inntjening på eksternfinansiert virksomhet. Arbeidet prioriteres og det finnes et betydelig potensial på 3 av 4 institutter.

Den største risikofaktoren i forhold til AHO er fortsatt økonomiforvaltning og økonomistyring og AHOs styre har i 2010 satt i gang en omfattende prosess for å styrke dette virksomhetsområdet.

Budsjett for 2010 ble vedtatt i desember 2009, men på grunn av overskridelser som ble dokumentert i regnskap 2009, er revidert budsjett vedtatt i AHOs styre 8.3.2010. Revidert digital utgave av Rapport og Planer og opptrykte hefter oversendes derfor Kunnskapsdepartementet 9.3.2010.

Oslo, 9.3.2010

Ågot Valle
styreleder

Karl Otto Ellefsen
rektor

INNHOOLD

1	Innledning.....	5
	Styrets sammensetning.....	5
	Styrets vurdering av eget arbeid.....	6
2	Resultatrapportering for 2009.....	11
	Sektormål 1: Utdanning.....	11
	Virksomhetsmål 1.1.....	12
	Virksomhetsmål 1.2.....	16
	Virksomhetsmål 1.3.....	19
	Eget virksomhetsmål 1.4 , formulert i Rapport og planer 2008-2009.....	22
	Sektormål 2: Forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.....	22
	Virksomhetsmål 2.1.....	23
	Virksomhetsmål 2.2.....	28
	Sektormål 3: Formidling og samfunnsoppdrag.....	32
	Virksomhetsmål 3.1.....	32
	Virksomhetsmål 3.2.....	37
	Sektormål 4: Forvaltning.....	40
	Rapportering til Kvalitative styringsparametere.....	40
	Virksomhetsmål 4.1 Rekruttering og kompetanseutvikling.....	43
	Virksomhetsmål 4.2 Arbeidsmiljø og likestilling.....	44
	Virksomhetsmål 4.3 Økonomiforvaltning og ressursforvaltning.....	46
3	Planer for 2010.....	49
	3.1 Plan for virksomheten i 2010.....	49
	Sektormål 1: Utdanning.....	49
	Virksomhetsmål 1.1.....	49
	Virksomhetsmål 1.2.....	52
	Virksomhetsmål 1.3.....	53
	Sektormål 2: Forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.....	54
	Virksomhetsmål 2.1.....	54
	Virksomhetsmål 2.3.....	56
	Sektormål 3: Formidling og samfunnsoppdrag.....	59
	Virksomhetsmål 3.1.....	59
	Virksomhetsmål 3.2.....	60

Sektormål 4: Forvaltning	62
Virksomhetsmål 4.1.....	62
Virksomhetsmål 4.2.....	64
Virksomhetsmål 4.3.....	65
Virksomhetsmål 4.4.....	67
3.2 Plan for tildelt bevilgning for 2010	69
Vedlegg 1: Institusjonens system for risikostyring	73
Vedlegg 2: Svar til KD om økning av studieplasser	75
Vedlegg 3: Overordnet virksomhetsplan (OVP) 2010.....	77

1 INNLEDNING

Styrets arbeid i 2009 ble preget av avslutning av styreperioden, ny styreperiode som startet fra 1. august, betydelig utskifting av styremedlemmer og ny styreleder. Ved overgangen til nytt styre ble det lagt stor vekt på styrets rolle og arbeidsform med erfaringsutveksling mellom avgående og nytt styre. Den viktigste enkeltsak i styrets arbeid i 2009 var tilsetting av rektor for en ny periode.

Styret vurderer at AHO har en svært god faglig utvikling. Ledelsesutviklingsprogrammet viser gode resultater, og det er bygget opp kompetent instituttledelse på de fleste institutter. Undervisningen er på et meget høyt nivå, og det foretas spisse og veloverveide satsinger innen FoU. Skolen er involvert i SAK samarbeid både som institusjonssamarbeid, samarbeid om forvaltningsoppgaver og konkrete faglige samarbeid. Internasjonalt står AHO som institusjon fortsatt sterkt og aktiviteten i internasjonalt samarbeid er høy.

Styrets vurdering er at den største risikofaktor ved AHO, og også den største utfordringen i det videre styrearbeidet, er økonomistyring og økonomiforvaltning.

Styrets sammensetning

AHO gjennomfører nå sin andre styreperiode med ekstern styreleder oppnevnt av departementet og enhetlig faglig/administrativ ledelse med ansatt rektor. Både det tidligere og det nåværende styret mener å ha gode erfaringer ved denne organiseringen, og ved avslutning av forrige styreperiode ble det satt få spørsmål ved ordningen. Spesielt vil styret framheve at styrets kontrollfunksjon er langt tydeligere ved en slik ordning. En mener at det er et godt prinsipp at ingen av gruppene som er representert i styret har flertall alene. De eksterne styremedlemmene representerer supplerende erfaring og kompetanse til de interne representantene og studentrepresentantene.

AHOs styre 2010 – 2013 består av:

Styreleder Ågot Valle
Direktør Hilde Angelfoss
Seniorforsker Per Arild Garnåsjordet
Rektor Peter Krarup Kjær

Professor Mari Hvattum
Førsteamanuensis Steinar Killi
Førsteamanuensis Nina Bjørnstad
Stipendiat Carl Mattias Ekman
Førstekonsulent Solveig Rødland

Stud. ark. Sara Maria Hagerup Billing
Stud. ark. Jørn Are Vigestad Berge

Skolens rektor er *Karl Otto Ellefsen* som fra 1.1.2010 fungerer i sin tredje periode og den andre perioden som tilsatt rektor.

Styrets vurdering av eget arbeid

Styret som kollegialt organ

AHOs styre gjennomfører årlig evaluering av sitt eget arbeid, gjennom intern spørreundersøkelse og diskusjon i styret. I tillegg til ordinære styremøter arrangeres det hvert semester et styreseminar som både gir anledning til grundigere diskusjoner i utvalgte saker og ikke minst styrker de kollegiale forbindelsene. Normalt drøfter styret seg fram til enstemmige vedtak og protokolltilførsler skjer kun unntaksvis. Styret mener at det fungerer godt som kollegialt organ og at styrearbeidet preges av åpenhet. En mener at det ikke er alvorlige svakheter i styrets arbeid og at styrets ansvar blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

Kortsiktige og langsiktige mål

De kortsiktige målene for AHO er formulert i overordnet virksomhetsplan for 2010. Generelt sett dreier disse målene seg om styrking av ledelse, profesjonalisering av økonomiforvaltning og utvikling av tydelige faglige strategier for instituttene som gir grunnlag for prioriteringer innenfor spekteret av faglig aktivitet ved AHO.

De langsiktige målene for institusjonen blir evaluert og revidert i forbindelse med utvikling av ny strategisk plan som skal vedtas av styret i juni 2010. AHOs mål om å styrke sin stilling som fremragende, internasjonalt orientert og spesialisert universitet som prioriterer dybde framfor faglig bredde, vil i denne planen bli konkretisert i forhold til ulike sektormål.

Strategi for målstyring - Styrets arbeid med strategisk planlegging

AHOs plan- og rapporteringsprosesser er beskrevet i et styringshjul. Styrets rolle er her avklart, og det utarbeides halvårige planer for styrets arbeid. AHO baserer seg på fireårige strategiske planer, men følger en strukturert prosess for planrevisjon og evaluering av større tiltak opp mot målsettinger i strategisk plan. I 2009 ble det igangsatt en prosess med sikte på å vedta en ny strategiplan i 2010. Hovedfokus høsten 2009 var forskningsstrategi og instituttvise strategier. Styret har i 2009 lagt økt vekt på årlige risikovurderinger som grunnlag for overordna virksomhetsplaner. Styret blir forelagt halvårige virksomhetsrapporter som danner grunnlag for årlige revisjoner av disse planene.

Styret blir holdt løpende orientert om daglig drift ved rektors rapport til hvert styremøte. Styreleder blir orientert gjennom jevnlige møter med rektor. Styrets strategiske ansvar kommer fram i spørsmål knyttet til organisering, budsjettarbeidet, beslutninger om evalueringer, fastsetting av retningslinjer og rutiner osv. Halvårige virksomhetsrapporter og budsjettrevisjoner er viktige i styrets planarbeid og kontrollfunksjon.

Styret får en muntlig rapport fra etatsstyringsmøtet i det påfølgende styremøtet. Departementets notat etter møtet blir sammen med en oppsummering med kommentarer lagt fram for styret til drøfting. Styret blir orientert umiddelbart om all korrespondanse med Riksrevisjonen. Dette gir viktige tilbakemeldinger til styret som følges opp i risikoanalyser og virksomhetsplaner.

AHO har i de siste årene lagt stor vekt på å utvikle styrings-, plan- og rapporteringsprosessene. Styret mener at dette har gjort styrets helhetlige styringsrolle tydelig og ført til at det er noe

enkler for styret å følge opp ansvaret for de ulike sidene av skolens virksomhet. Styret legger vekt på at prosessene forankres i organisasjonen og dette kvalitetssikres ved at faglige og administrative ledere inviteres til å orientere i styremøter og delta i styreseminarer.

Følgende strategiske saksområder er styrebehandlet i 2009:

- Strategiske planprosesser knyttet til instituttstrategier, forskningsstrategi og årlig revisjon av strategisk plan.
- Halvårlige og årlige resultatvurderinger i forhold til virksomhetsplan.
- Strategi for disponering av lokaler.
- Risikovurderinger som basis for virksomhetsplan.
- Prioritering av strategiske forskningsmidler og tildeling av forskningsterminer.
- Strategi for institusjonssamarbeid, nasjonal arbeidsdeling og internasjonal profilering.
- Utlysing og tilsetting av rektor.

Kunnskapsdepartementet ga skriftlig tilbakemelding fra etatsstyringsmøtet 6.6.2009. Styret har fått seg forelagt en egen rapport om planer for oppfølging og vil spesielt kommentere følgende:

- Styret tar arbeidet med å øke andelen av kvinner i førstestillinger svært alvorlig og diskuterer ansettelsespolitikk i forhold til denne problemstillingen.
- I den økonomiske politikken har styret i budsjettet for 2010 lagt opp til styrket avsetningsnivå.
- Arbeidet med å etablere større grad av eksterntfinansiert virksomhet uavhengig av NFR, prioriteres høyt, men resultatene i 2009 er fortsatt svake.
- Styret har prioritert samarbeid med arbeidsliv og formidling i 2009, men en samordnet plan utarbeides først i 2010.

Økonomiforvaltning og økonomistyring

Styrets vurdering av risiko innen økonomifeltet ble understreket gjennom prosessen etter uklarheter i rapportering i forbindelse med årsregnskap 2008. Kunnskapsdepartementet stilte da spørsmål ved styrets prioriteringer i budsjett for 2009. AHOs tidligere styre oppfattet da det fratrådte, fortsatt økonomistyring og økonomiforvaltning som en primær risiko i driften av skolen.

I all hovedsak er driftsbudsjettet for 2009 inkludert eksternt finansiert virksomhet, gjennomført som planlagt. Forbruket viser imidlertid et betydelig overforbruk, samtidig har eksternt finansiert virksomhet gitt svakere resultat enn forventet. Mangler ved rapportering og feilvurderinger i forbindelse med 2. tertial, førte til at styret ikke kunne forutse svikt i budsjettkontroll og de negative regnskapstallene.

Styret vil understreke at skolen har et høyt aktivitetsnivå, og at studenttallet har vokst betydelig de siste åra. Styret understreker videre at økt opptak høsten 2009 medførte at aktivitetsnivået økte også i 3. tertial. Av prioriterte oppgaver som også har gitt konkrete utslag i budsjettprioriteringen kan nevnes strategiske satsinger for utvikling av FoU og ombygging av tegnesalene. Styret er ved rapporteringen for 2009 likevel bekymret for økonomiforvaltningen ved skolen og har bedt om at det tas tiltak i denne forbindelsen.

En skal i denne sammenhengen vurdere: organisering av økonomifunksjonen, ansvar og myndighet i økonomiforvaltningen, kompetanse i økonomiforvaltningen, kapasitet, rutiner og prosesser i økonomiforvaltning, tiltak for styrking av kompetanse i økonomistyring i AHOs styre.

Risikostyring og risikovurderinger

AHO har etablert retningslinjer for risikostyring fastsatt av styret 12.2.2009. Risikovurderinger er nå del av AHOs styringssystem og også integrert i rapportering til Kunnskapsdepartementet. Vurderinger foretas i forbindelse med utarbeiding av Overordnet virksomhetsplan. Risikovurderinger som del av virksomhetsplanleggingen for 2010 ble lagt fram for styret i sak 110/09. Dokumentasjon er lagt ved planene for 2010.

Strategier for samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK)

Styret har i 2009 hatt økt fokus på problemstillinger knyttet til samarbeid med andre institusjoner og langsiktige strategier for utvikling av institusjonen for å ivareta arkitektur- og designfagene i nasjonal sammenheng. En har fulgt med på de prosesser som foregår på nasjonalt nivå og selv tatt flere initiativ på området:

Det er ført samtaler med NMH og KHIO om alternative strategier for institusjonssamarbeid. En er blitt enige om å utrede ulike former for institusjonssamarbeid mellom disse institusjonene og undertegnet en intensjonsavtale. Styret viser her til søknad til Kunnskapsdepartementet om kr 1 mill i støtte til dette utredningsarbeidet.

AHO og UiT utreder muligheter for samarbeid om felles mastergrad i landskapsarkitektur og etablering av grunnutdanning i landskapsarkitektur i Tromsø.

Det har vært dialog med NTNU og UMB om formalisering av samarbeid innen "development studies".

Det er også tatt initiativer for drøfting av verkstedsamarbeid og samarbeid om designutdanning med KHIO og bredere samarbeid mellom flere utdanningssteder om designutdanning i Osloregionen.

Oppfølging av revisjonsmerknader

Styret behandlet revisjonsmerknadene for 2008 i sak 53/09. I sitt avsluttende revisjonsbrev datert 26.5.2009 har Riksrevisjonen ingen vesentlige merknader til regnskapet og virksomhetens gjennomføring av budsjettet.

Rapportering om forvaltning av fullmakter

AHO har ikke eierinteresser i aksjeselskaper, men ønsker å kjøpe aksjer i AR-lab AS så snart status for AHOs virksomhetskapital tillater det. Styret legger til grunn at engasjement i dette selskapet er strategisk viktig for å delta i utvikling av teknologi innen planlegging og visualisering.

AHO har til enhver tid oversikt over hvem som har anvisnings- og attestasjonsfullmakt, og alle med budsjettansvar får et årlig tildelingsbrev som angir fullmaktsrammer.

Styret legger til grunn at AHO forvalter sine fullmakter på en forsvarlig måte.

HMS: dokumentasjon, mål og tiltak, vurdering av behov for ekstern bistand

Styret legger vekt på at helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS) er i samsvar med gjeldende krav. Arbeidsmiljøutvalgets årlige rapport legges fram for styret. Det gjennomføres årlig vernerunde og individuelle arbeidshelseundersøkelser. Til dette arbeidet får en bistand fra godkjent bedriftshelsetjeneste som også bistår med analyser og vurderinger knyttet til det fysiske arbeidsmiljøet.

2 RESULTATRAPPORTERING FOR 2009

SEKTORMÅL 1: UTDANNING

De vitenskapelige høyskolene skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingssamarbeid og erfaringskunnskap.

Generelt om AHOs oppfølging av sektormålet i 2009

I sin undervisning prioriterer AHO målet om at skolen skal styrke sin stilling som et fremragende, internasjonalt og spesialisert universitet som prioriterer dybde framfor faglig bredde. AHO utdanner mastergradsstudenter som faglig sett holder et meget høyt europeisk nivå innen arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design.

AHO har svært høye søkertall og rekrutterer gode studenter med høy motivasjon. Tiltak er i 2009 satt inn for å øke søkermassen til industridesign der søkertallene er lavere enn for arkitektur.

I undervisningen er AHO inne i en prosess der en legger hovedvekt på å kvalitetssikre grunnundervisningen i arkitektur og industridesign samt å ta tiltak for å styrke landskapsarkitektstudiet.

AHOs vurdering er at læringsmiljøet ved institusjonen er godt og dette understøttes av resultater fra studentevaluering. Problemområder som IKT-, drift-, og verkstedstjenester er i løpet av 2008 – 2009 ryddet opp i, og også disse tjenestene får nå gode evalueringer. AHO viderefører politikken med at alle faste studenter skal ha fast studioplass og dette har gjort det nødvendig med investering i ombygging og inventar både i 2009 og 2010. AHOs studiekvalitetssystem skal evalueres av NOKUT i 2010.

AHO har en internasjonal orientering og et meget bredt internasjonalt samarbeid både innenfor undervisning, FoU og formidling. Våre fag har tradisjonelt sett sterk internasjonal forankring og AHO har en spesiell tradisjon i internasjonalisering av vår undervisning. Alle AHOs 3 ordinære mastere undervises på engelsk i de siste 2 (2 ½) årskurs. Nivå på utveksling er begrenset til ca. 60 internasjonale studenter inn og 40 AHO-studenter til utveksling i utlandet.

Både innenfor utdanning og generelt sett er AHOs største utfordring å takle "voksesmerter" i den forstand at omfang av studietilbud og studenttall har vokst betydelig. Fokus for arbeidet med undervisningstilbudet i 2009 har derfor vært å opprettholde tradisjonelle kvaliteter i AHOs studietilbud for på denne måten å sikre resultat-kvaliteter. Disse kvalitetene omfatter oppfølging av den enkelte student, mulighet for individuell spesialisering i løpet av studieløpet, en sterk og profesjonsrettet grunnutdanning og eksperimentelle og FoU-rettete mastertilbud.

VIRKSOMHETSMÅL 1.1

Vitenskapelige høyskoler skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Resultatmål og oppnådde resultater

Tiltak for kvalitetssikring av studiene

Hovedstrategien for oppbygging av utdanningene er å etablere solide 3-årige grunnutdanninger som akkrediteres nasjonalt og internasjonalt og som gir grunnlag for stor frihet til spesialisering og eksperimentering i masterdelen av studiene.

I 2009 ble det igangsatt et arbeid for å bedre kvaliteten i grunnundervisningen (3 første år). Dette arbeidet vil fortsette i 2010, med tanke på innpassing til kvalifikasjonsrammeverk og direktiver for profesjonsstudiene. Det er oppnevnt koordinatorene med faglig ansvar på begge studieprogrammene, med rapporteringsansvar til Undervisningsutvalget.

AHO skal videreutvikle den obligatoriske teoriundervisningen i grunnundervisningen og stille større krav til studentene innenfor disse fagtilbudene.

Ex.Phil er innført som obligatorisk i studiene ved AHO fra 2009. Den ordinære undervisningen ble i 2009 lagt til 6. semester i grunnundervisningen, men vurderes flyttet til 3. semester i 2010.

AHO gjør tydelige faglige prioriteringer innen masterundervisningen. De faglige satsingene gjøres i forhold til de fagtradisjonene AHO er sterke innenfor, med utgangspunkt i den konkurransemessige situasjonen innenfor det enkelte fagfeltet, og med bevissthet om de potensialene som eksisterer ved AHO generelt og i det norske og nordiske fagmiljøet. De faglige prioriteringene i masterundervisningen samsvarer med etablering av spesialiserte faggrupper for FoU.

Styrking av instituttene gjennom lederutvikling og kvalitetssikring av instituttledere har ført til kvalitetsheving på AHOs studieplan. En har oppnådd:

- bedre sammenheng mellom undervisning på masternivået og FoU-satsing,
- tydeligere muligheter for individuell spesialisering og "linjevalg",
- muligheter for "hybride" studieløp også gjennom økning i antall masterstudioer som åpner for studenter i alle studieretninger.

AHO vurderer økt satsing på utviklingsstudier og mulig satsing gjennom nettverkssamarbeid for etablering av spesialisering i interiør.

Det er i studieplanen for 2009/2010 etablert to nye studiokurs som retter seg inn mot "development studies". Et studio med oppgaveområde og lengre studieopphold i Dar-es-Salaam/Tanzania utvikles som ledd i AHOs langsiktige Øst-Afrika satsing. Et studio i India ses i sammenheng med internasjonalt samarbeid med to indiske arkitektutdanninger (avtaler inngått i 2008).

AHO skal styrke deler av undervisningen som gir grunnleggende kunnskap om bærekraftig utbygging og klimautfordringen med relevans for skolens fagfelt. I studioundervisning på masternivå skal det utvikles spesialiserte kurs innen feltet og feltet skal være en nødvendig del av prosjektevalueringen der dette er relevant.

AHO styrket i 2009 bemanningen i arkitektur/bærekraft med en hel førstestilling. Studieplan for grunnundervisningen revideres med sikte på bedre å ivareta dette aspektet. Det gjennomføres kompetansehevingstiltak for lærere på Institutt for arkitektur.

Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner

AHO skal arbeide for å etablere flere studietilbud i samarbeid med andre institusjoner. Dette skal skje innenfor felter der kunnskapsoppbygging ved AHO først og fremst skjer som del av nettverk. Eksempel på dette er "development studies" og nettverkssamarbeidet med NTNU og UMB.

- Tilbud innenfor "Development studies" utvikles i samarbeid med NTNU.
- Master of Urban Transformation and Sustainable Development i samarbeid med Makerere University og fire andre østafrikanske universiteter (NOMA-programmet).
- Nordisk master i arkitektonisk kulturarv (NORDMAK) i samarbeid med aarch, karch, KTH, Chalmers, Göteborgs Universitet, Höskolan Gotland og Aalto University (tidligere TKK Helsinki).
- Studiene i landskapsarkitektur utvikles som fellesgrad i samarbeid mellom UiT og AHO.

Tilrettelegging for funksjonshemmede studenter

Statsbygg som eier av lokalene vil i samarbeid med AHO utarbeide en plan som tilfredsstiller kravene for universell utforming. AHO vil ta det nødvendige ansvar for at planen blir iverksatt.

AHO har nært samarbeid med Statsbygg om universell utforming av lokalene. Det er utarbeidet en handlingsplan og tiltak er satt i verk. For øvrig foretas det tilpasninger for individuelle behov både når det gjelder fysisk tilgjengelighet og undervisningssituasjonen. Det gjennomføres f.eks. spesielle tiltak i skriftlige arbeider og ved eksamen for å sikre læringsmiljøet for dyslektiske studenter, og det foretas tilpasninger for fysisk funksjonshemmede i forbindelse med modellproduksjon.

Opptak

Rapportering under virksomhetsmål 1.1:

Styringsparameter	Resultat					Ambisjonsnivå
		2006	2007	2008	2009	2010
Antall primærsøkere per studieplass	ARK	11,68	12,9	14,56	9,8 1)	11,0
	IDE	5,32	5,56	4,84	4,8	5,5
Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner					2	4
Antall uteksaminerte kandidater fordelt på utvalgte områder	ARK	31	38	42	64	64
	IDE	30	21	31	22	35
	LA	-	6	6	2	4
	SUM	61	65	79	88	103

1) Pga økt opptakstall fra 50 til 65 ble primærsøkertallet per studieplass relativt lavere enn tidligere år.

Søknad til masternivå, 2006-09

	2006	2007	2008	2009
MA ARK	43	67	66	121
MA IDE	28	30	33	45
MA LAND	10	16	20	29

Opptak til masternivå, 2006-09

	2006	2007	2008	2009
MA ARK	10	3	14	17
MA IDE	10	9	15	19
MA LAND	8	5	9	15

Totalt opptak gjennom Samordna opptak (opptak til 1. og 2. år)

	Sum opptak	Kvinner	Opptak 2. år	Reservert plass 2010	Opptak 1. år
MA ARK	69	30	2	2	65
MA IDE	25	15	0	0	25

Søknadstallene til AHO var i 2009 fortsatt svært høye til tross for et fallende arbeidsmarked innenfor våre disipliner. Søkingen til industridesignstudiet er etter AHOs oppfatning for lavt, til tross for at det er høyere enn ved sammenlignbare norske utdanninger. Handlingsplan for styrking av rekruttering innen feltet er utarbeidet og en håper på effekt ved søkingen i 2010.

AHOs opptaksprøve skal utvikles og kvalitetssikres slik at AHO får en mer allsidig rekruttering som henter de beste fra det brede søkergrunnlaget. Karakterer fra videregående skole innføres som ett av flere opptakskriterier.

AHO reviderte i 2009 opptaksprøven og innførte karakterer fra videregående skole som et av parameterne for opptak.

Opptak til masterstudiene skal gjennomføres på grunnlag av vurdering av portfolio og karakterutskrift.

Søkingen om opptak til AHOs masterstudier i 4. årskurs er sterkt økende. Søkingen av norske studenter som søker seg hjem for å avslutte studiene er stabil. Økningen gjelder studenter fra andre norske utdanninger (industridesign) og utenlandske studenter (arkitektur og industridesign).

Vurderingen av utenlandske studenter på bakgrunn av portfolio er krevende og AHO vurderer mulige kvalitetssikringsrutiner.

Tiltak for å redusere risiko 2009

For å redusere risiko for manglende inntakskvalitet på nye studenter er nye opptaksprosedyrer iverksatt i 2009. Den viktigste endringene er at karakterer fra videregående skole nå er ett av flere parametre ved opptak.

For å sikre kvaliteten i studiene, redusere risiko for at undervisningstilbudet ikke er ajour i forhold til samfunnets behov og sikre tilstrekkelig teori- og profesjonskunnskap, er grunnundervisningen revidert. Læringsutbytte er tydeligere definert, instituttvis ansvar og myndighet er avklart og både arkitektstudiet og industridesignstudiet er supplert med egne fagkoordinatorer.

VIRKSOMHETSMÅL 1.2

Vitenskapelige høyskoler skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Resultatmål og oppnådde resultater***Produksjon***

AHO skal opprettholde den gjennomsnittlige studiepoengproduksjon per egenfinansiert student på det høye nivået denne produksjonen er i dag (jf. tall for 2008).

AHO skal opprettholde dagens forhold mellom antall undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger. For å styrke forskningen innebærer dette en viss økning av studenter per lærerstilling i grunnundervisningen og masterundervisningen.

Rapportering under virksomhetsmål 1.2:

Styringsparameter	Resultat	Resultat				Ambisjonsnivå
		2006	2007	2008	2009	2010
Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år	ARK	53,8	49,7	51,1	48,6	52,0
	IDE	56,7	53,8	53,4	49,3	52,0
	SNITT	54,5	50,8	51,7	49,5	52,0
Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (jf. også virksomhetsmål 4.1)		6,5	7,6	7,6	8,6	9

Studiepoengproduksjonen er noe nedadgående og det vil bli tatt tiltak for å avklare årsaken til dette. Målene for 2010 er ambisiøse. Reduksjonen i student/lærerratio skyldes stort stipendiatopptak. På lang sikt 2005 – 2010 er forholdstallet økende.

Gjennomstrømningsprosenten i forhold til utdanningsplanen er steget fra 87,1 (2008) til 94,5 (2009).

Årsaken til denne økningen ligger devis i kvalitetssikring av data der studenter som endrer valg av studietilbud i løpet av semesteret har falt utenfor registreringen. Økningen har også sammenheng med reduksjon i strykprosent som var 5,8 i 2008 og 4,2 i 2009.

Studiekvalitetssystem

AHO vil i 2009 spesielt vektlegge kvalitetssikring i studieplanlegging. En ny helårig studieplan som omfatter alle fag skal ferdigstilles. Planen skal vektlegge transparens, tydelighet og forutsigbarhet gjennom klarlegging av læringsutbytte, progresjon og evalueringskriterier. Planen danner grunnlag for søknad om Diploma Supplement Label i 2009 og ECTS-sertifisering. Det er etablert prosesser for studieplanlegging som sikrer involvering av fagmiljøene.

I 2009 innførte AHO helårige studieplaner som i større grad ga instituttene rom for strategiske satsinger og planleggingsverktøy for ressursbruk. Dette ga også studentene mulighet for bedre å kunne planlegge sine studier. Undervisningsutvalget har delegert myndighet for godkjenning av studieplaner. Rektor leder undervisningsutvalget.

Som del av arbeidet med internasjonalisering fikk AHO godkjent DS labell i 2009.

AHO har i en årrekke gjennomført systematiske semesterevalueringer som nå er godt forankret både i fagmiljøet og hos studentene. Evalueringene blir brukt som et strategisk verktøy for instituttene og Undervisningsutvalget. En problemstilling er at svarprosenten gjennomsnittlig ligger mellom 50 og 60 % i undersøkelsene.

I 2009 ble det utarbeidet nye rutiner for evaluering og bruk av sensorer. Rutinene forventes å være operative våren 2010.

Videre forankring av kvalitetssikringssystemet i fagmiljøet oppnås gjennom styrking av instituttlederrollen. Kvalitetssikringssystemet er en viktig faktor i arbeidet fram mot implementering av kvalifikasjonsrammeverket.

NOKUT skal foreta ny gjennomgang av AHOs kvalitetssikringssystem i løpet av høsten 2010.

AHOs arbeid med fagakkrediteringer er kommet i gang innenfor arkitekturfaget og skjer gjennom en gruppe i Nordic Academy of Architecture (NA), som er organisasjonen for alle arkitektutdanninger i Norden og i de baltiske landene.

AHO vil utvikle sine kandidatundersøkelser videre for å få sikrere data om forholdet mellom utdanning, fagvalg og seinere karrierer.

Forrige undersøkelse ble gjennomført i 2007 (kandidater uteksaminert fram til 2006). Ny kandidatundersøkelse gjennomføres våren 2010 (kandidater uteksaminert fram til 2009).

AHO vil i 2009 arbeide videre med internasjonale evalueringer av porteføljen av studentevalueringer på semesterutstillingene "AHO Works". Rapporten fra evalueringene er en del av AHOs studiekvalitetssystem.

Utstillingen, katalogen og begivenheten "AHO-Works" der alle studentarbeider utstilles og evalueres gjennomføres med evaluering ved hjelp av eksterne og internasjonale fagfolk to ganger i året. AHO vil i 2010 på basis av materialet i "AHO-Works" utvikle en ekstern vandretstilling som fornyes årlig.

AHO har i de siste åra gjennomført en større, årlig fagevaluering. I 2009 evalueres den erfaringsbaserte master i urbanisme.

Evalueringen omfatter alle de tre fungerende erfaringsbaserte masterne ved AHO - Urbanisme, Arkitekturvern og den nordiske master I Arkitekturvern (felles grad) + Master of Urban Transformation and Sustainable Development / Development Studies. Evalueringen ferdigstilles våren 2010.

Læringsmiljøutvalget

AHOs læringsmiljøutvalg avgir en årlig rapport til styret om sitt arbeid og ledes vekselvis av AHOs ledelse og studentrepresentanten. Læringsmiljøutvalget fungerer som et viktig forum for gjensidig informasjon mellom ledelsen og studentene i spørsmål knyttet til læringsmiljøet.

Læringsmiljøutvalget mener at skolens læringsmiljø generelt er meget bra. Skolen har gode lokaler og tilstrekkelig plass for nåværende aktivitetsnivå og studenttall. En vil spesielt framheve at alle studenter har sin faste arbeidsplass på tegnesal og at skolen er døgnåpen. Verksteder og IKT er godt utbygd og utstyrt, og driftes på en tilfredsstillende måte.

AHO er medlem i SiO, dette innebærer at AHOs studenter er representert i SiOs styrende organer og at de har full tilgang på alle velferdstilbud i SiO. LMU anser dette som en tilfredsstillende ordning.

Studentene disponerer velferdslokaler (Puben) og får tilgang på skolens lokaler og utendørsanlegg i samband med studentfester.

Utfordringene på læringsmiljøområdet er primært å få til en ytterligere forbedring av lys og inneklimate.

Det er ikke registrert alvorlige skader eller ulykker i studieåret 2008 – 2009.

Tiltak for å redusere risiko 2009

Vurdering av risiko for 2009 knyttet til virksomhetsmål 1.2 fokuserte på kvalitetssikring av enkeltkurs. Bedre studieplanlegging med krav til formulering av læringsutbytte er satt i verk. Undervisningsutvalget har intensivert kvalitetskontrollen på basis av studentevalueringer og sensortilbakemeldinger.

VIRKSOMHETSMÅL 1.3

Vitenskapelige høyskoler skal ha et utstrakt internasjonalt samarbeid av høy kvalitet som bidrar til økt utdanningskvalitet.

Strategi for arbeidet med internasjonalisering

Undervisning ved AHO henter ressurser fra et internasjonalt fagmiljø. Skolen har et stort antall internasjonale forelesere og gjestelærere og stor internasjonal søkning av utvekslingsstudenter, og ved lokale opptak til masternivå.

AHOs hovedstrategi når det gjelder internasjonalisering er å opprettholde det store aktivitetsnivået, men samtidig kvalitetssikre antallet samarbeidsintensjoner og styrke tilknytningen til institusjoner der samarbeidet både omfatter undervisning og FoU.

Resultatmål og oppnådde resultater*Utteksling**Rapportering under virksomhetsmål 1.3:*

Styringsparameter	Resultat	Resultat				Ambisjonsnivå
		2006	2007	2008	2009	2010
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	UT	11	36	27	36	40
	INN	44	41	44	57	60
	SUM	55	77	71	93	100
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	Engelsk	3	3	3	3	3
Studietilbud i samarbeid m/utenlandske institusjoner (fellesgrader)		-	-	-	2	3

Minimum 25 % av masterstudentene skal gjennomføre internasjonal utveksling (lengre opphold ved utenlandske læresteder) i løpet av studiet.

På grunn av stor utenlandsk søkning aksepterer AHO et større antall innreisende studenter enn det antallet som til enhver tid er til utveksling.

Tallene for utveksling fra 2009 er økende og nærmer seg AHOs målsettinger både når det gjelder totaltall og prosenttall.

AHOs masterprogrammer og PhD-program skal være tospråklige og tilgjengelige for engelskspråklige studenter. Dette betyr at hovedtyngden av undervisningen på masternivå og PhD-nivå skal skje på engelsk.

Alle ordinære mastertilbud inklusive diplomsemester er nå engelskspråklig. Erfaringsbaserte mastere gjennomføres på nordisk språk, bortsett fra Master of Urban Transformation/Development Studies, som gjennomføres på engelsk. PhD-programmet er engelskspråklig.

Samarbeidsavtaler utdanning

AHO deltar i nettverkene til alle institusjoner i Nordisk Arkitekturakademi og Cirrus. Mobilitet er organisert og finansiert gjennom Nordplus og Erasmus. I tillegg deltar AHO i de europeiske nettverkene Cumulus, EAAE og ILAUD.

Erasmusavtaler

Land	Institusjon
Belgia	Hogeschool voor Wetenschap & Kunst, Campus Brussel Sint Lucas
Frankrike	ENSA Paris Belleville
	ENSA Paris la-Villette
	Strate College Designers
	ENSCI
Hellas	National Technical University of Athens
Irland	University College Dublin
Italia	Universita Studi Degli di Ferrara
	IUAV Venezia
	Politecnico di Milano
Nederland	Technische Universiteit Delft
Portugal	Universidatedo Porto
	UTL Lisboa
Spania	ETSAB
Storbritannia	The Glasgow School of Art, Mackintosh School of Architecture
	University of Sheffield
Tyskland	Bauhaus Universität Weimar
	Folkwang Hochschule
	Gottfried Wilhelm Leibniz Universität Hannover
	Universität der Künste Berlin
	Technische Universität München
	Hochschule für Gestaltung Offenbach am Main
	HafenCity University
Østerrike	Univeristät für Angewandte Kunst Wien

Bilaterale avtaler / Memorandums of understanding

Land	By	Lærested
Australia	Newcastle	University of Newcastle
Chile	Santiago	Pontificia Universidad Catolica de Chile
	Valparaiso	Pontificia Universidad Catolica de Valparaíso
Singapore	Singapore	National University of Singapore
Uganda	Kampala	Makerere University
Kenya	Nairobi	Jomo Kenyatta University of Agriculture and Technology
	Nairobi	The University of Nairobi
Tanzania	Dar es Salaam	Ardhi University
Kina	Beijing	The Central Academy of Fine Arts, China
	Shanghai	Tongji University
Etiopia	Addis Ababa	Addis Ababa University
India		University in the Sky
	Dehli	Dehli School of Architecture and Planning

AHO har et utstrakt internasjonalt samarbeid om utdanning, men få formaliserte studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (med fellesgrad). AHO vil i løpet av 2009 utvikle en fagpolitikk og tiltaksplan som kan føre til sterkere grad av formalisering av samarbeid (fellesgrad).

I 2009 er det gjennomført en gjennomgang av alle internasjonale samarbeidsavtaler om utdanning. Dette har først og fremst latt seg gjøre ved at ansvar og myndighetsforhold i denne typen saker er presisert, ved etablering av egen saksbehandler for internasjonalt samarbeid i studieadministrasjonen og bedre samarbeid mellom studieadministrasjonen, instituttledere og undervisningsutvalget.

En har i løpet av 2009 blitt mer usikker på om fellesgrader er veien å gå for AHO i internasjonalisering av utdanning og arbeidet med tiltaksplan er derfor ikke videreført.

Videreutvikle samarbeidet med kinesiske samarbeidsuniversiteter – Tongji University (Shanghai) og Central Academy of Fine Arts (Beijing)

Etablere nytt samarbeid med 1-2 indiske utdanningsinstitusjoner.

Gjenopprette samarbeid med sterke utdanningsinstitusjoner innenfor AHOs felt i USA.

Samarbeidet med CAFA (Beijing) er utvidet til å omfatte utveksling både av studenter og lærere samt work-shops. Samarbeid med de indiske universitetene University in the Sky og Dehli School of Architecture and Planning er etablert og følges opp av studiokurs våren 2010 og forskningsseminar høsten 2010. Samarbeid med østafrikanske universiteter videreføres både gjennom prosjekt for masterutdanninger finansiert av NOMA-programmet og AHOs studiokurs (Urbanisme) i Kariakoo, Dar-es-Salaam. Det arbeides med etablering av formaliserte samarbeidsavtaler med universiteter i

USA. Det arbeides også med styrking og kvalitetssikring av avtalenettverket tilknyttet Erasmus og Nordplus, for å gi studentene relevante kurstilbud av høy studiekvalitet også ved utveksling.

EGET VIRKSOMHETSMÅL 1.4, FORMULERT I RAPPORT OG PLANER 2008-2009

AHO vil arbeide for å styrke masterutdanningene i landskapsarkitektur for å oppnå høyere kvalitet og bedre koordinering med arkitektstudiet. Masterutdanningen i landskapsarkitektur skal utvides til 2,5 år.

AHO arbeider nå med en revidert strategi for å styrke masterutdanningen i landskapsarkitektur. En har vurdert ulike alternativer for nettverkssamarbeid om utvikling av en 3-årig grunnutdanning. Målet er å sikre kvalitet og tydeliggjøre profil for AHOs landskapsmaster. En samarbeider nå med UiT om en utredning om utvikling av grunnutdanning i Tromsø og felles grad mellom de to lærestedene.

På bakgrunn av dette er diskusjonen om forlengelse av masterstudiet i landskapsarkitektur ved AHO utsatt.

SEKTORMÅL 2: FORSKNING, FAGLIG OG KUNSTNERISK UTVIKLINGSARBEID

Universiteter og høyskoler skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Generelt om AHOs oppfølging av sektormålet i 2009

AHO tar på seg et spesielt ansvar for å utvikle institusjonen til et ledende nordisk miljø for forsknings- og utviklingsarbeid innen våre fagfelter. AHO arbeider systematisk for å styrke aktiviteten, hovedmålene er nådd, men potensialet for økning av FoU-produksjonen er betydelig.

I Rapport og planer 2008 – 2009 ble kvantitet i FoU-arbeidet sammen med kvalitet i instituttledelse holdt fram som de viktigste risikofaktorene i virksomheten. Disse to faktorene henger nært sammen og kvaliteten på instituttledelse ved AHO har blitt langt høyere i løpet av 2009.

Resultatene målt i forhold til Kunnskapsdepartementets styringsparametre i forbindelse med virksomhetsmål 2.1 viser at publikasjonspoeng og omfang av NFR-tildelinger øker sterkt. Internasjonal utveksling av vitenskapelig tilsatte og stipendiater er fortsatt meget høy (særlig ved kortere opphold knyttet til seminarer og workshops av en-to ukers varighet), men de nye rammene for rapportering fører til at resultatallene ikke dokumenterer dette. Arbeidet med å etablere internasjonalt finansierte forskningsprosjekter gir resultater først i 2010.

AHO har en meget godt system for internrapportering av FoU som også omfatter utviklingsarbeid og kunstnerisk utviklingsarbeid. Kunnskapsdepartementet ba i etatsstyringsmøtet 2009 om bedre rapportering av utviklingsaktiviteter, og AHO starter nå kvantitativ rapportering av utviklingsarbeid til Kunnskapsdepartementet basert på Forskningskatalog for 2009.

Det er satt i gang en rekke aktiviteter for å styrke gjennomstrømming i forskerutdanningen. Et viktig fokus har vært å styrke innretningen på forskerutdanningen mot "Research by design". 5 doktorgrader ble godkjent ved AHO i 2009.

VIRKSOMHETSMÅL 2.1

De vitenskapelige høyskolene skal konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid. De vitenskapelige høyskolene har et særskilt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning på sitt område.

Resultatmål og oppnådde resultater

Forskningsproduksjon

Rapportering under virksomhetsmål 2.1:

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (jf. også virksomhetsmål 4.1)	40,7/68,9 = 0,590	23,35/64,5 = 0,362	23,8/75 = 0,317	32/71 = 0,450	
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (jf. også virksomhetsmål 4.1)	2 714 000 /68,9 = 39 390	6 237 404 /64,5 = 96 703	6 616 775 /75 = 88 224	9 796 238 /71 = 137 975	
Utveksling av ansatte via programavtaler	Ut: 6 Inn: 3	Ut: 20 Inn: 21	Ut: 22 Inn: 30	Ut: 6 Inn: 1 *)	
EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	0	0	0	0	€250 000

**) fra rapporteringsåret 2009 gjelder kun opphold på minimum 4 ukers varighet*

Meritterende publisering skal økes. Totalt antall vitenskapelige publiseringer for AHOs ansatte skal økes med 25 % fra 2008 til 2009.

Antall publikasjonspoeng er økt fra 23,8 til 32 noe som tilvarer 34 %. Den største økningen er innenfor arkitekturteori og arkitekturhistorie.

I tabellen nedenfor gjengis informasjonen fra AHOs forskningskatalog for 2009 (vedlagt) i tabellformat. Disse tallene viser et stort omfang i forskningsformidling gjennom verk og ulike publikasjoner.

<i>Vitenskapelige artikler</i>	2007	2008	2009
Artikler i tidsskrift nivå 2	1	1	4
Artikler i tidsskrift nivå 1	5	14	11
Artikler i antologi nivå 2	1	3	1
Artikler i antologi nivå 1	3	4	8
Monografier nivå 2	1	0	0
Monografier nivå 1	1	1	2

Meritterende kunstnerisk utviklingsarbeid (i henhold til AHOs regelverk) skal økes med 25 % fra 2008 til 2009.

På grunn av manglende sammenligningsgrunnlag kan økning i meritterende kunstnerisk utviklingsarbeid ikke sikkert verifiseres. Vi observerer økning i (både juryert og ikkejuryert) utstillingsaktivitet og publikasjoner fra FoU-orienterte studio. Tallet for tidsskriftspubliserede verk er lavt, og dette skyldes i hovedsak sykkel i byggeaktivitet. Antallet registrerte forskningsprosjekter innen feltet er stabilt. Tall er hentet fra "AHO Forskningskatalog 2009" og "AHO Katalog forskningsprosjekter 2009".

<i>Verk*</i>	2007	2008	2009
Kuraterte og egne utstillinger			6
Verk tildelt nasjonal eller internasjonal pris	3	5	4
Verk publisert i AHO-godkjente faglige internasjonale eller nasjonale tidsskrifter	14	5*	1
Utstilling av verk med fagfelleevaluering eller publisering	7	10	8
AHO-publikasjon fra utviklingsorientert studioarbeid			5
Registrerte forskningsprosjekter innenfor feltet kunstnerisk utviklingsarbeid (ekskl. PhD-arbeider)			6
Verk premiert i eller invitert til nasjonale eller internasjonale konkurranser*	4	8	0

** "netto"-tallene for verkspublisering og formidling er noe misvisende idet totalantallene er vesentlig høyere. I AHOs forskningskatalog, som gir grunnlag for intern budsjettfordeling, "telles" verkspubliseringer kun første gang et verk publiseres hhv. nasjonalt og internasjonalt. Dette innebærer f.eks at når verk som tidligere er publisert internasjonalt, publiseres mange ganger til,*

"telles" ikke det i denne tabellen. De interne indikatorene for kreditering av kunstnerisk utviklingsarbeid er under utvikling.

AHO har – sett i forhold til sine forutsetninger – et relativt høyt nivå på NFR-tildelinger. Kortsiktig sett er målet å opprettholde dagens nivå. Ambisjonsnivået på sikt er å øke nivået 100 % gjennom større satsing fra NFR på "våre" fagfelt og bygging av FoU-sentra og faggrupper på AHO.

Økningen er betydelig, fra 6,6 millioner i 2008 til 9,8 millioner i 2009. Dette tilsvarer en økning på 48 %. Økningen skyldes etablering av "Routes-prosjektet" innen humaniora og nye utviklingsorienterte prosjekter innen design. Videre økning av NFR-finansiering vil i praksis være avhengig av at NFR satser innen arkitektur- og designforskning.

AHO arbeider systematisk for å øke EU-tildeling til institusjonen. Dette gjelder spesielt innen samarbeid om interaksjonsdesign, arkitekturteori- og historie, urbanisme og "research by design". Konkrete mål for arbeidet vil bli satt i planene for 2010.

Resultater av AHOs satsing på deltagelse i internasjonalt finansierte forskningsprosjekter kan foreløpig ikke dokumenteres. Det ble sendt inn 3 søknader om EU prosjekter, ett prosjekt til HERA-programmet, et til Grundtvig-programmet under EUs 7. rammeprogram, og et EEA-grant. Prosjektet "Scarcity and mobility in the built environment (SCIBE)" i samarbeid med universiteter i England og Østerrike fikk EU-midler fra 2010.

Utvexling av ansatte via programavtaler

Begrensningen til programavtaler og krav om 4 ukers varighet reduserer tallene i AHOs rapportering om utveksling dramatisk. Registreringer basert på samme grunnlag som rapporteringen fra 2008 bekrefter at:

- internasjonal utveksling er fortsatt er meget høy ved AHO,
- utvekslingen omfatter som regel både undervisning og FoU-arbeid,
- tallene er høye for alle institutter,
- tallene for "utveksling inn" er på samme nivå som tallene for "utveksling ut",
- utveksling skjer over hele verden,
- konsentrasjon av forskningsinnsatsen og utvikling av fagmiljøer er av høy internasjonal kvalitet.

FoU-arbeidet ved AHO skal være konkurransedyktig på et internasjonalt nivå. De fremste forskere og forskergrupper ved AHO skal holde europeisk toppnivå innenfor sine fagområder. Fokus dreies fra generell kvalitetsheving til dyrking av "excellence" innenfor prioriterte fagtema. Organisering av FoU-arbeidet skal revideres. Etablering av faggrupper innebærer en matrisemodell der undervisningsansvar entydig er knyttet til instituttene mens forskning i noen grad er organisert i egne sentra. Det skal fokuseres på prioriterte faggrupper og sentra som ikke entydig er bundet til instituttstrukturen.

Det er gjennomført prosesser ved instituttene og i styrediskusjoner om instituttstrategier som har ført til klarere faglige prioriteringer innenfor FoU. Følgende sentra er virksomme eller i startfasen:

- OCCAS – Oslo Centre for Critical Architectural Studies. Målet er å etablere et Senter for fremragende forskning i arkitekturteori og arkitekturhistorie. Etablering av senteret har allerede ført til stor økning i vitenskapelig publisering og etablering av nye internasjonale kontaktnett.
- Senter for byforskning.
- Senter for designforskning.
- Senter for arkitektur og tektonikk som er orientert mot "Research by Design" og fokuserer på utviklingsarbeid og innovasjon i arkitekturproduksjon.

FoU - ledelse

AHOs FoU-satsinger rettes mot fagmiljøer og enkeltpersoner der satsingen trolig vil ha størst effekt. Dette innebærer at en vil prioritere miljøer og enkeltpersoner som kan dokumentere resultater og evne til meritterende FoU, samt miljøer som vurderes å ha en vesentlig underpublisering av pågående FoU-aktivitet og opparbeidete FoU-resultater. Faglig ledelse og personalledelse på instituttnivå styrkes for at AHO skal kunne utnytte sine ressurser og faglige potensial bedre. Arbeidet med individuelle arbeidsplaner skal videreføres. Gjennom arbeidsplanene tildeles forskningstid og stadfestes konkrete planer (resultatmål) for FoU-arbeid.

2 nye instituttledere med høyt faglig nivå og administrativ kompetanse er rekruttert i 2009. De fleste instituttene har nå meget god faglig og administrativ ledelse. Alle institutter har administrativ støtte gjennom instituttkonsulenter. AHOs program for ledelsesutvikling i 2009 la hovedvekten på instituttledelse og samarbeidet mellom faglig og administrativ side.

Ordning med individuelle arbeidsplaner og medarbeidersamtaler som omfatter diskusjon av forskningstid og forskningsprioriteringer er etablert på alle institutter.

Nasjonalt nettverkssamarbeid

AHO vil i samarbeid med NTNU videreføre satsingen på å utvikle et NFR-finansiert forskningsprogram om "Arkitektur og kvalitet i omgivelser".

NFR Divisjon for vitenskap, AHO og NTNU Fakultet for arkitektur og billedkunst utarbeidet i 2009 rapporten "Arkitektur og kvalitet i omgivelser – kunnskapsstatus og forskningsbehov". I arbeidet

deltok mange vitenskapelig ansatte fra de to lærestedene og kunnskapsstatus og kunnskapsbehov i faget ble definert innenfor feltene:

- Urbanisme og omgivelsesproduksjon,
- klimautfordringer i arkitektur og bygde omgivelser,
- arkitektur som verk og kulturuttrykk,
- byggenæring og arkitekturpraksis som forskningsfelt,
- innovasjonsrettet forskning, Research by Design.

Arbeidet ga innspill til Regjeringens melding om arkitekturpolitikken – "arkitektur.nå" og danner grunnlag for begrepsdefinisjoner i meldinga og hovedkapitlet (1 av 6 deler i meldinga) om kunnskapsutfordringen. Hele arbeidet der NFR var involvert vurderes av AHO som svært betydelig for politisk interesse og finansiering av arkitekturforskning i Norge.

Innenfor design prioriteres utvikling av bedriftsnettverk i samarbeid med andre utdannings- og forskningsinstitusjoner.

I forbindelse med FoU-prosjekter på Institutt for Design og etablering av senter for designforskning utvikles både akademiske nettverk og bedriftsnettverk.

- I forbindelse med NFR-prosjektet AT-ONE er det etablert nettverk med bedrifter, forskningsinstitutter og UH-institusjoner. Dette samarbeidet videreføres i etablering av et FoU-orientert D.lab (designlaboratorium) og bedriftssenter ved AHO.
- IxD nettverket som er etablert gjennom Akerselva Innovasjon ga i 2009 utgangspunkt for 3 direkte næringsorienterte forskningsprosjekter.

Internasjonalt samarbeid om FoU

Som ledd i utvikling av faggruppene skal det lages planer for internasjonalt nettverkssamarbeid. AHOs internasjonale forskningssamarbeid vil i hovedsak være en sum av faggruppenes internasjonale nettverk.

AHOs faglige satsinger og oppbygging av faggrupper skjer med en internasjonal profil og i samarbeid med internasjonale institusjoner. Videreutvikling av internasjonalt institusjonssamarbeid skjer i stor grad som del i disse faggruppene/sentrene arbeid.

Eksempler på enkeltprosjekter med stor internasjonal kontaktflate:

- Routes, Roads and Landscapes (NFR KULVER), prosjekt knyttet opp til OCCAS ved Institutt for form, teori og historie. Internasjonal referansegruppe, internasjonale seminarer og bredt akademisk nettverk i Europa og USA (Professor Mari Hvattum).
- Place and displacement. Exhibiting Architecture. Utvikles i samarbeid med Columbia University, University of Sheffield og KTH Stockholm (Professor Thordis Arrhenius, Førsteamanuensis Mari Lending).
- Property, possession and conflict in redeveloping settlements (NFR, POWERPEACE). Prosjekt i samarbeid med AHOs kontaktnett av østafrikanske universiteter (Professor Edward Robbins).

Eksempler på forskningsnettverk med stor internasjonal kontaktflate:

- OCEAN – forskernettverk innen biometrisk arkitektur (Professor Michael Hensel, professor Birger Sevaldson).
- Landscape Urbanism – samarbeid mellom 8 internasjonalt ledende arkitektskoler i dette feltet (Instituttleder Dag Tvilde).
- Arkitektur og Film – nettbasert nettverk med utveksling av film og filmkritikk (Professor Rolf Gerstlauer).

Tiltak for å redusere risiko 2009

Etablering av faggrupper, styrking av instituttledelse, program for ledelsesutvikling og økt administrativ støtte til instituttene (inklusive faglig-administrativ oppfølging av prosjektsøknader og forskningsprosjekter) er tiltak som følger opp risikovurderingene for 2009.

VIRKSOMHETSMÅL 2.2

De vitenskapelige høyskolene skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet, som er innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

Resultatmål og oppnådde resultater

Antall avlagte doktorgrader

Rapportering under virksomhetsmål 2.2:

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per vitenskapelig årsverk (undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling)	5/68,9 åv = 0,087	5/64,5 åv = 0,077	6/75 åv = 0,08	5/71 åv =0,07	6
Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere	5/1	5/14	6/0	5/12	6/0

*Antall avlagte doktorgrader i 2009 skal være minimum 6.
60 % av kandidater opptatt til doktorgradsprogrammet fra 2004 og senere skal ha disputert innen 5 år.*

AHO har fortsatt problemer med gjennomstrømming i forskerutdanning. Dette registreres nå gjennom at måltall ikke er nådd og ved en urovekkende høy sykmeldingsprosent blant stipendiater og doktorgradskandidater.

AHO skal videreutvikle sin forskerskole i den størrelsesorden denne forskerskolen har i dag. Dette innebærer ca. 40 aktive doktorgradskandidater knyttet til skolen.

Tallet på aktive doktorgradsstudenter ved forskerskolen er i dag 44.

Tiltak for bedring av gjennomstrømming

For å redusere risiko for svak gjennomstrømming av doktorgradskandidater, skal det settes inn økt veiledningskapasitet og – kompetanse.

Tiltak i 2009:

- Utviklet nytt curriculum for den fagspesifikke delen av forskerskolen med sterkere involvering av veiledere.
- Innført skjerpede krav til operasjonell prosjektbeskrivelse før kandidatene slipper ut av forskerskolen (den obligatoriske, undervisningspregede delen av forskerutdanningen).
- Formalisert faglige oppfølgingsseminarer for doktorgradsprosjektene etter avsluttet forskerskole som et ledd i å styrke veiledningen og gi kandidatene bedre faglig kontaktflate.
- Mer gjennomgående bruk av veilederpar/grupper ved disiplinoverskridende oppgaver.
- Utviklet og tatt i bruk nye progresjonsrapporteringsrutiner som gir bedre grunnlag for å planlegge og evaluere framdrift, og evt vurdere tiltak.
- Forskerutdanningen / forskeradministrasjonen har i langt sterkere grad enn tidligere iverksatt tiltak for å bistå kandidater med svak progresjon og problemer av ulik art.
- Enkeltkandidater har fått ekstraordinær praktisk bistand til å avslutte sitt doktorgradsprosjekt (språkvask, redigering, grafisk bistand før trykking).

Forskerutdanning - samfunnsrelevans

Satsingen på "Research by design" og praksisrelatert forskning har som intensjon å gjøre arkitektur- og designforskningen mer samfunnsrelevant. Både de tematiske forskningssatsingene ved AHO og rapporten "Arkitektur og kvalitet i omgivelser" (NFR/AHO/NTNU) har også dette som delmål.

Organisering av forskerskolen - nasjonalt og internasjonalt samarbeid

En vil oppsummere erfaringer både fra det siste årets satsing på en forskerskole for "Research by design" og tidligere års satsing på mer tradisjonell akademisk forskerutdanning. På basis av denne oppsummeringen skal det utvikles et nytt curriculum for forskerskolen.

Ansvar og organisering av forskerskolen skal revideres.

Neste større opptak ved AHOs forskerskole legges til 2011. Disse tiltakene er derfor utsatt til 2010/2011.

AHO skal videreutvikle sin forskerskole i nettverk med andre nasjonale og internasjonale institusjoner. Dette vil innebære arbeidsdeling og vurdering om AHOs forskerskole i høyere grad kan spesialiseres.

AHO viderefører nettverkssamarbeidet og rollen som vert for kandidater fra KHIO og statlige høyskoler.

AHO viderefører samarbeidet om kurstilbud innen forskerutdanning i arkitektur innenfor Nordic Academy (NA).

AHO deltar i utvikling av den digitale kurspakken for doktorgradsutdanning i regi av European Association for Architectural Education (EAAE).

Når det gjelder SAK-samarbeid om forskerskole og forskerutdanning søkte AHO i 2008 om sentrale midler til en forskerskole innen arkitektur og design sammen med NTNU, UMB, KHIO og flere statlige høyskoler.

Reviderte samarbeidsstrategier for utvikling av AHOs forskerskole er ikke valgt.

Avlagte doktorgrader i 2009

Navn	Avhandlingstittel	Komit�e	Disputasdato
Ingvild Digranes	Den kulturelle skulesekken. Narratives and myths of educational practice in DKS projects within the subject arts and crafts.	1. opp: M.Sc.PhD Henri H. C. M. Christiaans, TuDelft, Nederland 2. opp: Tekn.Dr. �sa Dahlin, KTH/Riksantikvarie�mbetet, Sverige Leder: PhD Ellen Marie S�ethre-McGuirke, leder Senter for kunst og kultur i oppl�eringen i skolen, Norge	21. august 2009
Ezekiel Moshi	Urban transformation: Changing building types in Kariakoo, Dar Es Salaam, Tanzania	1. opp: Professor Winnie Mitullah, University of Nairobi, Kenya 2.opp: Professor Bj�rn R�e, NTNU, Norge Leder: F�rsteamanuensis Peter Hemmersam, AHO, Norge	4. november 2009
Karen Br�enne	Mellom ord og handling. Om verdsetjing i kunst og handverksfaget.	1.opp: Professor Il Hilde Aga Ulvestad, HiT, Norge 2.opp:F�rsteamanuensis Fr�ydis Oma Ohnstad, HiO, Norge Leder: Professor Per Farstad, HiT, Norge	11. november 2009
Johan Bettum	The material geometry of fibre-reinforced polymer matrix composites and architectural tectonics. Towards a new paradigm of synthesis in architectural design.	1. opp: Professor Ignaas Verpoest, Katholieke Universitet, Belgia 2.opp: F�rsteamanuensis Lotte Marianne Bjerregaard Jensen, DTU, Danmark Leder: Professor Mari Hvattum, AHO, Norge	11. desember 2009
Arne Magnus Johnsr�d	Microbial patination of copper and brass	1. opp: Forskningslektor Anja Margrethe Bache, DTU, Danmark 2. opp: Professor Arne �se, KHiO, Norge Leder: Seniorforsker Erik Joner, Bioforsk, Norge	16. desember 2008

SEKTORMÅL 3: FORMIDLING OG SAMFUNNSOPPDRAG

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og kunstnerlig utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

Generelt om AHOs oppfølging av sektormålet i 2009

AHO har de senere årene satset på å styrke formidlingsaktiviteten. Dette har særlig gitt resultater innenfor arkitekturfeltet gjennom stor publiseringsaktivitet til allmennheten og fagmiljøet. Innenfor industridesign er faglig formidling gjennom bedriftssamarbeid som regel en integrert del av forskningsprosjektene. Satsingen innenfor "Research by design" vil styrke samhandling med og formidling til profesjonen og byggeindustrien.

AHO har nå valgt enkelte formidlingsarenaer innen arkitekturfeltet som kompletterer hverandre og fungerer godt. Gode formidlingsarenaer innenfor designfeltet er i liten grad etablert.

Satsingen på utvikling av fagkritikk ble satt i gang i 2009 og vurderes som svært viktig, både i forhold til den allmenne diskusjonen av arkitektur, urbanisme og design og i forhold til styrking av diskusjonen internt i fagfeltene.

Innenfor innovasjon er det etablert rettighetspolitikk og administrativ infrastruktur for å håndtere innovasjon og kommersialisering. Nye forretningsideer er ikke mottatt i 2009, men i arbeidet innefor AR-lab benyttes resultater fra forskningsarbeider og utviklingsorienterte studentarbeider ved AHO.

AHO har i 2009 arbeidet tiltaksrettet med formidling, men har utsatt styrediskusjoner av en samordnet formidlingsstrategi og handlingsplan for samfunnskontakt.

VIRKSOMHETSMÅL 3.1

Vitenskapelige høyskoler skal gjennom formidling og deltakelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Arenaer for formidling

AHO skal styrke sin rolle som kulturforvalter og kulturformidler og videreutvikle den faglige formidlingen til allmennhet og samfunn.

AHO har tatt initiativ for å videreutvikle Arkitekturtriennalen i Oslo til en internasjonal begivenhet for norsk arkitektur. Det er dannet en fast organisasjon der Norske Arkitekters Landsforbund, Oslo Arkitektforening, Norsk Form, Oslo Teknopol og AHO sitter i styret. Neste triennale arrangeres i 2010.

Fehnsymposiet som er et samarbeid mellom Norske Arkitekters Landsforbund, Hedmark og Oppland Arkitektforening, Stiftelsen Domkirkeodden, Nasjonalmuseet og AHO er etter en prøveperiode på

fire år i 2009 etablert som arena for forskningsformidling. AHO har i 2007 og 2008 kanalisert formidling innenfor feltet "Landscape urbanism" til dette arrangementet. Fehnsymposiet 2009 var todelt. Dag 1 ble viet diskusjoner rundt regjeringens nye arkitekturpolitikk. Dag 2 var en "hommage" til Sverre Fehn, som døde i januar 2009. En rekke fagfolk fra AHO deltok som foredragsholdere.

TAB (Tverrfaglig arena for byutvikling) er et samarbeid mellom Oslo kommune Plan og bygningsetaten, Norsk Form, UMB og AHO og fungerer som arena for diskusjon av byutvikling i Oslo.

"Veiene fra Roma" drives som et omfattende arkitekturhistorisk formidlingsprosjekt i samarbeid med UiO, Det Norske Institutt i Roma, stiftelsen Veiene fra Roma og Universitetet i Oslo. Samarbeidsprosjektet formidler gjennom korte intensivkurs om arkitektur, bykultur og kunst. Professor Thomas Thiis-Evensen arbeider 70 % i prosjektet. Prosjektet har nå pågått i 3 år og har hatt 1800 deltakere. Boken "Veiene fra Roma" utkom i 2009 og er også et resultat av prosjektet.

AHO skal aktivt engasjere seg i regjeringens arbeid for utvikling av en norsk arkitekturpolitikk.

Regjeringens arkitekturpolitikk ble lansert høsten 2009. Sentrale fagfolk ved AHO har hatt viktige roller både i utviklingsarbeidet, i å gi skriftlige innspill til dokumentet og ved innlegg på Kulturdepartementets konferanse om Norsk arkitekturpolitikk i DogA i mai 2009.

Publikasjoner

AHO skal være ledende i fagkritikken og i faglig publiseringsvirksomhet. Utvikling av fagkritikk er definert som et eget satsingsfelt ved AHO i 2009 både innenfor arkitektur og industridesign. AHO vil støtte opp om formidlingskompetanse blant ansatte og gi rom for denne aktiviteten i arbeidsplanene på linje med FoU-aktivitet.

I tabellen nedenfor gjengis informasjonen om faglig publisering og formidling fra AHOs forskningskatalog for 2009 i tabellformat.

<i>Faglig publisering og formidling</i>	2007	2008	2009
Artikkel i fag-/bransjetidsskrift	9	21	18
Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift	2	5	4
Kapittel i fagbok og institusjonsserie	12	12	16
Kapittel i institusjonsrapport	3	12	28
Fagbok	3	3	7
Doktoravhandling	3	5	2
Rapport i institusjonsserie	2	3	
Institusjonsrapport	1	3	7
Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse	33	42	30
Poster ved internasjonal vitenskapelig konferanse	1	0	
Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse	16	7	15
Poster ved nasjonal vitenskapelig konferanse	1	0	
Foredrag/poster ved fagmøte/fagmesse	15	22	26
Gjesteforelesning	20	34	27
Juryvirksomhet	11	6	4
Priser for virksomhet	2	1	0
Kuratorvirksomhet m.m.	4	3	6
Uspesifisert formidling av FoU-resultater	1	0	12

<i>Publisering og formidling til allmennheten</i>	2007	2008	2009
Artikkel i populærvitenskapelig tidsskrift	12	2	10
Kronikk i dags-/ukepresse	21	23	9
Populærvitenskapelige foredrag	0	9	13
Intervju av faglig/populærvitenskapelig karakter/deltagelse i radio/TV	6	9	30

Utgivelser

Det har vært flere sentrale bokutgivelser fra forskere ved AHO i 2009. Vi framhever her fire titler som alle presenterer forskningsarbeider eller er forskningsbaserte, men som formidler til noe ulike grupper:

- Per Olaf Fjelds tolking av Sverre Fehns arbeider "The Pattern of Thought"
- Artikkelsamlingen "An Eye for Place" om Christian Norberg-Schulz med Karl Otto Ellefsen, Mari Hvattum og Gro Lauvland som redaktører
- Einar Dahles bok om Arkitekt Bengt Espen Knutsen
- Thomas Thiis-Evensens bok om Roma gitt ut i samarbeid med fotograf Morten Krogvold

I forbindelse med Institutt for industridesigns 25-årsjubileum ble boka "Fremtid formes" gitt ut av AHO.

Publikumsrettet virksomhet ved AHO

AHO driver en rekke former for formidlingsvirksomhet rettet mot profesjonen og allmennheten, gjennom symposier, utstillinger og gjesteforelesninger:

- AHO har i 2009 gjennomført og videreutviklet de halvårlige studentutstillingene AHO-Works og to diplomutstillinger. Den årlige katalogen "AHO Works" med utvalgte studentarbeider forelå til utstillingen. Fokus på formidling har ført til at en rekke ulike FoU-orienterte studiekurs gir ut egne publikasjoner med prosjekter og kritikk (6 publikasjoner i 2009). Det er holdt et eget undervisningsopplegg (fordypningskurs) om arkitekturkritikk og resultatene fra dette kurset er både i 2008 (Pax) og 2009 (AHO) publisert i bokform. I 2009 under tittelen "Arkitektstudentene skriver: forflytninger". Alle publikasjoner fra AHO og AHOs lærere selges i resepsjonen ved skolen.
- Galleri AHO har i 2009 både vist mer interne utstillinger av studentarbeider og utstillinger med eksterne kunstnere og fagfolk. Det har i 2009 vært holdt 13 eksternt annonserte utstillinger, i tillegg til AHO works- og diplomutstillingene samt gallerivisninger i forbindelse med konferanser og andre arrangementer. Det ble også holdt 5 studentutstillinger utenfor AHO.
- AHO arrangerer hver torsdag i semesteret åpne gjesteforelesninger med kjente fagfolk fra inn- og utland med publisert halvårsprogram. Forelesningene er fra 13 – 15 hver torsdag. I 2009 ble det arrangert 26 åpne gjesteforelesninger, noen av dem i samarbeid med Oslo Arkitektforening. I tillegg har det vært 5 åpne disputaser.
- AHO arrangerer hver fredag ettermiddag i undervisningsåret den åpne seminarserien "Talking architecture & design", der det føres samtale med inviterte fagfolk om samtidsverk i arkitektur og design.
- AHO arrangerte i 2009 i samarbeid med Norsk Form filmkvelder med temaet "Film og arkitektur" på Villa Stenersen. Arrangementet fortsetter våren 2010.
- AHOs lokaler brukes også aktivt som møtested for profesjonen. AHO er i ferd med å opprette et eget konferansesenter, som vil øke kapasiteten i forhold til eksterne, fagtilknyttede arrangementer.

- AHO deltok våren 2009 på utdanningsmesser i Lillestrøm og Bergen. Messene ble besøkt av rundt 30.000 publikummere. AHO deltok i september 2009 på Forskningstorget på Universitetsplassen i Oslo, med temaet "Tegn et hus i luften".
- AHOs vandreutstilling "Norwegian Wood - The Architecture of Wennche Selmer " er i 2009 vist i flere ulike europeiske land, sist i ved Frauenmuseum i Hittisau, Vorarlberg, Østerrike.

Konferanser

- Nordes (Nordic Design Research) arrangerte 30. august-1. september 2009 konferansen "Engaging Artifacts" ved AHO.
- "Routes, Roads and Landscapes", konferanse arrangert av forskningsprosjektet ved samme navn 24.-25. september 2009.
- "Servicedesign09: "DeThinking Service DeThinking Design" 24.-26. november 2009.
- AHO var vertskap for dag 3 (12. oktober) av den nordisk-baltiske konferansen om dans og nye medier, "kedja" .

Alle konferansene hadde mellom 100-150 deltakere. I tillegg har forskningsentrene arrangert en rekke mindre forskningskonferanser.

Web og digital publisering

Det er igangsatt prosjekt for Open Access ved biblioteket foreløpig begrenset til publisering av PhD-avhandlinger. Neste trinn innebærer Open Access-publisering av vitenskapelige artikler og curriculum for erfaringsbaserte mastere (2010).

Flere av AHOs forskningsprosjekter driver formidlingsvirksomhet gjennom egne blogger og nettsider. Dette gjelder bl.a. forskningsprosjektet Touch (www.nearfield.org), Record (www.recordproject.org), At-One (www.serviceinnovation.org), Propocon (www.propocon.com), selskapet AR-lab (<http://architect.no>) og Routes, Roads and Landscapes (<http://routes.no>). Enkelte PhD-studenter har også opprettet egne blogger i tilknytning til sine forskningsprosjekter.

AHO lanserte nye og forbedrede nettsider i august 2008. De nye nettsidene gir rom for en økt visuell presentasjon av skolens mange prosjekter, og et eget område på nettsidene konsentrerer seg nå om å vise fram forsknings- og studentprosjekter med bilder, omtale, fagtilknytning og kontaktinformasjon til de forskere eller studenter som arbeider med prosjektet.

Et utvalgt studentprosjekt (nytt hver uke) vises fram på nettstedets forside, sammen med en oversikt over nyheter og aktiviteter som angår eller foregår på skolen. Nær halvparten av alle nyhetssaker som legges ut på AHOs nettsider omhandler forsknings- eller studentprosjekter med tilknytning til skolen. I tillegg presenteres utstillingene som finner sted i skolens galleri, samt presentasjon av de ukentlige gjesteforelesningene.

Arbeidet med oppbyggingen av AHOs nettsted har fortsatt i 2009, med fokus på bl.a. innsamling av prosjekter, oppbygging av forskningsformidlingen etc.

Presse

Atekst 2009: 310 treff

Presseoppslag: Markante fagfolk, som Erling Dokk-Holm, Karl Otto Ellefsen og Thomas Thiis-Evensen er mye brukt i mediene både i egenskap av egen kommentarvirksomhet og som medlemmer i juryer etc. Flere studentprosjekter har i 2009 også fått mye oppmerksomhet, bl.a. i Aftenposten.

Relevante nyhetsoppslag legges ut på nettsiden under AHO i media;

<http://www.aho.no/no/AHO/Aktuelt/Dette-skriver-andre/AHO-i-media-2009/>

VIRKSOMHETSMÅL 3.2

Vitenskapelige høyskoler skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

Rapportering under virksomhetsmål 3.2:

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	3791	2172	5694	4815	6000
Mottatte forretningsideer	0	0	0	0	1
Mottatte forretningsideer som har resultert i opprettelse av selskap	0	0	2	0	1

Innovasjonskultur og infrastruktur for innovasjon

AHO har utviklet foreløpige retningslinjer som legges til grunn i en sak knyttet til kommersialisering av en oppfinnelse gjort ved AHO. Retningslinjene skal i 2009 kvalitetssikres juridisk, videreutvikles og forankres bedre i organisasjonen.

AHO startet høsten 2007 en prosess hvor målet var å styrke den akademiske kulturen for innovasjon og å skape en administrativ infrastruktur som stimulerer høyskolens evner til innovasjon og nyskaping. En stor del av innsatsen i de siste to årene har rettet seg mot videreutvikling av

administrative rammebetingelser for målrettet og strukturert innovasjons- og kommersialiseringsarbeid. Det er lagt vekt på å støtte og veilede enkeltprosjekter. Flere forskningsresultater vurderes nå for kommersialisering.

AHO har også begynt arbeidet med å lage et kunnskapsregnskap (knowledge inventory) for organisasjonen. For å møte utfordringene på dette feltet er det inngått en samarbeidsavtale med IT-Fornebu.

AHO har fått FORNY-midler fra NFR for det videre arbeidet på området. Følgende tiltak fremstår som viktige:

- Fremme bredere kunnskap om patenter, IPR og kommersialisering ved hjelp av kurs og informasjonsmøter for ledelse, administrasjon, forskere og studenter.
- Vurdere prosjekter i lys av deres kommersialiseringspotensial og å gi dem støtte til å gå videre i kommersialiseringsprosessen.

Gjennomføre et kunnskapsregnskap for AHOs institutter og fagområder.

Stimulere nye ideer og motivere faglige ansatte til å initiere prosjekter blant annet ved hjelp av kurs og informasjonsmøter ved AHO.

Rettighetspolitikk er diskutert flere ganger i 2009 i AHOs styre, sist i november. Det ble da også fastsatt standard for *Melding om oppfinnelse gjort av personer ansatt ved/tilknyttet AHO* og standard *Avtale om overtakelse av rettigheter til arbeidsresultater*.

AHO er medlem av foreningen Akerselva Innovasjon (BI, KHIO, AHO, UiO, SINTEF) som er knyttet til næringsnettverket for kultur i Osloregionen. AI har i 2009 fungert godt i forhold til å utvikle nettverk, FoU og formidlingsprosjekter innen Interaksjonsdesign (IXD).

Forretningsideer - prosjekter med kommersialiseringspotensial

AHO hadde som mål å motta 1 forretningsidé fra sine medarbeidere i 2009 og at 1 forretningsidé resulterte i opprettelse av selskap. Tre prosjekter er i en initierende fase for kommersialisering og det arbeides med å kommersialisere to forskningsresultat.

Projects in initiation phase (evaluation of commercialization potential)

Project name	Initiator	Development phase	Product type	AHO area of expertise
U-Bridge Vision	Kjetil Nordby	Starts February 2010	Prototype of new Ship bridge	Strategic design Interaction design
Augmented reality	Søren Sørensen	Started September 2005	Tool for architecture and urban projects applicable for different project/product types	Architecture and Urbanism
D-side	Håkan Edeholt	Started June 2009	Innovative design for medical surveillance	Industrial design

Projects in commercialization phase (contracting, licensing etc.)

Name/Type	Initiator/Funding	Industrial Partner	Budget NOK	Duration
Thing IO	Institute of Design, Timo Arnall Innovation Norway	MOYA mobile Telenor	150 000 by IN NFR application ongoing (FORNY, Nr: ES451903)	April 2010-April 2012

AHO har i flere år hatt et nært faglig samarbeid med Institutt for energiteknikk (IFE) i Halden innen feltet Augmented Reality. Dette er teknologi som i vår sammenheng kan brukes til visualisering og presentasjon av planer i forbindelse med arkitektur og byplanlegging. For øvrig arbeides det primært med å utvikle teknologien til bruk i Forsvaret. I tillegg tar en sikte på en rekke andre anvendelsesområder, f. Eks. i spillindustrien. Samarbeidet med IFE har vært meget vellykket og resultatene har fått stor internasjonal oppmerksomhet. For tiden arbeides det med to doktoravhandlinger ved AHO på dette feltet. IFE har sammen med Campus Kjeller (CK) og AHO tatt initiativ til å etablere selskapet AR-lab AS, som har til formål å kommersialisere resultatene. Så langt eies AR-lab AS av CK og IFE. AHO har opsjon på å kjøpe aksjer så snart en har tilgjengelig virksomhetskapital. AHO er i dag representert i selskapets styre og samarbeidspartnerne ser det som viktig at AHO kommer inn på eiersiden. Selskapet arbeider nå med en aksjeemisjon for å skaffe kapital til videre utvikling. I denne forbindelse er selskapets verdi i dag beregnet til 22 mill kr.

Omfang av oppdrags- og bidragsfinansiert virksomhet

I 2009 antas NFR fortsatt å være hovedkilden for bidragsfinansiert virksomhet for 2009. Med den pågående finanskrisen antas det vanskeligere å få andre aktører til å finansiere FoU prosjekter slik at det totalt sett forventes en utflating ved at flere prosjekter sluttføres, men erstattes av nye prosjekter. Oppdragsfinansiert virksomhet skal i 2009 gi grunnlag for å slette AHOs negative virksomhetskapital.

AHOs eksternt finansierte virksomhet har økt betydelig i seinere år, og det er et mål fortsatt å øke denne aktiviteten. Ren oppdragsfinansiert virksomhet er imidlertid svært lav og har i 2009 ikke økt så sterkt som planlagt. AHO har her en betydelig utfordring. Oppdragsvirksomheten er derfor et av satsingsområdene i 2010.

Tiltak for å redusere risiko 2009

For å redusere risiko for uutnyttet potensial for kommersialisering av AHOs FoU-resultater har AHO videreutviklet sine retningslinjer og sin politikk for håndtering av immaterielle rettigheter, og utviklet praksis som skal virke stimulerende for den enkelte forsker.

SEKTORMÅL 4: FORVALTNING

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.

RAPPORTERING TIL KVALITATIVE STYRINGSPARAMETERE

Vurdere hvordan strategiske valg i økonomisk prioritering og rekruttering underbygger faglige ambisjoner innen forskning og utdanning

AHO har de siste 5 årene arbeidet med en strategi for vekst for å sikre kritisk masse av lærere og studenter, et bredt studietilbud og forbedring av institusjonsøkonomi. Budsjettene har vært rettet inn mot investeringer i infrastruktur og faglige satsinger.

Sentrale midler avsatt til strategiske faglige satsinger utlyses i intern konkurranse og prioriteres av styret. Dette er ett av flere tiltak som sikrer sammenheng og konsistens i fagpolitikken ved AHO.

Oppbygging av faggrupper og forskningssentra, som det er lagt særlig vekt på i 2009, kvalitetssikrer at rekrutteringspolitikken er relevant i forhold til faglige satsinger og ambisjoner.

Som ledd i å øke den vitenskapelige kompetansen arbeider nå 3 fast vitenskapelig ansatte med doktorgrad i sin forskningstid. Det er gjort bevisst rekruttering for å styrke den vitenskapelige kompetansen innen utvalgte satsingsområder. Tildeling av forskningstermin skjer på grunnlag av faglige prioriteringer og kvalitetskrav.

Både med utgangspunkt i høg alder og lav kvinneandel i førstestillinger er det behov for at AHO utvikler en mer eksplisitt rekrutteringspolitikk.

Vurdere hvordan administrasjon og organisasjon er tilpasset strategisk faglige prioriteringer

Generelt sett er det for en liten institusjon som AHO et problem å kunne tilby god administrativ kompetanse på alle felt som drift, forvaltning av systemer, kvalitetssikring og rapportering krever. Styrets interesse for mulige SAK-samarbeid har blant annet bakgrunn i dette.

For å styrke fagsatsinger har en i 2009 prioritert å gi større administrativ støtte til instituttene ved at hvert institutt har fått tildelt administrativt ansatte instituttkonsulenter.

Forskningsadministrasjonen, som ved AHO ble etablert først i 2008, har fått styrket kapasitet og er mer funksjonsdyktig enn tidligere.

De fleste avdelingene i AHOs administrasjon har god ledelse og er velfungerende. IKT og Drift fungerer nå svært profesjonelt etter tiltak i 2008 og 2009, mens personalforvaltning og økonomiforvaltning fortsatt må utvikles videre for å betjene fagsiden optimalt.

Ledelsesprogrammet og nyansettelser har gjennom 2009 økt kvaliteten i instituttledelse ved AHO betraktelig.

Redegjøre for styreforankring av viktige strategiske og operative beslutninger

Det vises her til kommentarene i del 1 av Rapport og planer.

Følgende er styrebehandlet:

- Fastsetting av budsjett
- Regnskap og tertialvurderinger av regnskap
- Strategisk plan (årlig revisjon)
- Forskningsstrategi (årlig revisjon) og prinsipper for faglige satsinger
- Prioritering av bruk av strategiske forskningsmidler (etter søknad)
- Halvårlig og årlig resultatvurdering
- SAK - samarbeid
- Strategi for bruk av lokalene - utvidet leie/framleie
- Risikoanalyse – vurderinger
- Tildeling av forskningstermin
- Strategi for institusjonssamarbeid
- Kostnadsanalyse/interne budsjettfordelingsprinsipper
- Utlysing/tilsetting av ny rektor
- Alle tilsettinger i faglige/vitenskapelige stillinger

Vurdere institusjonens oppfølging av gjeldende regelverk for anskaffelser og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet

Oppfølging av regelverk: Nytt bestillingssystem i drift 2. halvår vil bidra til lettere å kunne følge opp beløpsgrensene for anbud, tilbud og direktekjøp.

AHO har lagt stor vekt på at forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet skjer i henhold til gjeldende regelverk. Innføring av nytt prosjektstyringsverktøy og utvikling og opplæring knyttet til intern rapportering vil bidra til ytterligere kvalitetssikring.

AHO ble rådet av Uninett til å igangsette Contempus før bestillingssystemene fordi dette systemet i praksis forutsetter Contempus. Innføring av bestillingssystem ble derfor utsatt til 2010. Utvikling og opplæring knyttet til intern prosjektrapportering er gjennomført, iverksetting skjer i 2010.

Det er avdekket svikt i AHOs oppfølging av gjeldende regelverk for anskaffelser. Styret vedtok nye retningslinjer i 2009.

AHO nådde ikke målene for prosjektstyring og intern rapportering av bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet. Prosjektstyring har i 2009 vist seg å være en vesentlig risikofaktor ved AHO.

Vurdere institusjonens oppfølging av internkontroll, ref. Reglement for økonomistyring i staten §14 – relatert både til systemer og kvalitetssikringsrutiner

AHO har gode nok rutiner til å følge opp det formelle regelverket. I forbindelse med årsregnskapet har en imidlertid avdekket at internkontroll i praksis har vært svak, og at det har vært mangelfulle rutiner i forbindelse med vurdering av prognoser. Dette var en vesentlig årsak til at årsresultatet for 2009 ble langt verre enn forventet.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Det skal gjennomføres sårbarhetsanalyser og krisehåndteringsplanen skal gjennomgås.

- AHO har i 2009 igangsatt arbeid med ROS-analyse med vekt på IKT.
- AHO har i 2009 utarbeidet pandemiplan.

Etiske retningslinjer

AHO utarbeidet egne etiske retningslinjer i 2007/2008. Disse retningslinjene kompletteres og revideres i et pågående arbeid.

VIRKSOMHETSMÅL 4.1 REKRUTTERING OG KOMPETANSEUTVIKLING

Universiteter og høyskoler skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.

Rapportering under virksomhetsmål 4.1:

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Driftsutgifter per avlagte 60-studiepoengsenheter	243	273	299	305	305
Driftsutgifter per publikasjonspoeng	0	-	5436	4376	4000
Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte	2,49	2,63	2,23	2,33	Nåværende nivå

Driftsutgiftene pr avlagt 60-studiepoengsenhet økte omlag tilsvarende prisstigningen fra 2008 til 2009. Målsettingen var reduksjon, dette målet er på litt lengre sikt realistisk.

Driftsutgifter pr publikasjonspoeng beregnes ikke i DBH på grunn av at AHO er unntatt fra resultatbasert tildeling etter publikasjonspoeng. AHO har selv beregnet tall for 2008 og 2009. Målet er ytterligere reduksjon i utgiftene i 2010.

Andelen vitenskapelig ansatte i forhold til administrativt ansatte økte svakt fra 2008 til 2009. Dette oppfatter AHO som en gunstig utvikling.

Tidsregistrering og overtid

Alle administrativt ansatte ved AHO leverer timeregistreringsskjema for hver måned som angir arbeidstid, avspasering og ferie mv. Disse attesteres av nærmeste overordnede. En legger til grunn at dette systemet tilfredsstiller de krav som stilles og at overtidsbetaling kan utbetales når det i tillegg foreligger forhåndsgodkjenning av overtidsutbetaling fra budsjettansvarlig.

Vitenskapelig personale registrerer tilstedeværelse / fravær på skjema som attesteres av nærmeste overordnede. Dette tilfredsstiller ikke de krav som stilles i forbindelse med utbetaling av overtidsgodtgjørelse. AHO utbetaler ikke overtidsgodtgjøring til vitenskapelig ansatte. AHO godkjenner heller ikke overføring av ferie eller avspaseringstid fra år til år på grunnlag av denne registreringen. Dersom overtidsbetaling helt unntaksvis blir utbetalt, skjer dette etter forhåndsgodkjenning i forbindelse med heltidsarbeid på prosjekt og på basis av nøyaktig timeregistrering for den aktuelle perioden.

VIRKSOMHETSMÅL 4.2 ARBEIDSMILJØ OG LIKESTILLING

De vitenskapelige høyskolene skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Rapportering under virksomhetsmål 4.2:

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	34,4	32,2	29,9	31,8	35
Andel kvinner, totalt og etter stillingskategori			Se egen tabell nedenfor	Se egen tabell nedenfor	Økning andel kvinner i førstestillinger

Arbeidsmiljø

Det skal i 2009 gjennomføres vernerunde og foretas en løpende vurdering av behov for tiltak for å nå målene for HMS-arbeidet. AHO vil i 2009 foreta en vurdering av bedriftshelsetjenestetilbudet for å tilpasse det best mulig til virksomhetens behov og den enkelte medarbeiders behov for ivaretagelse av egen helse.

AMU avgir årlig rapport til styret. Styret mener at AHO generelt har et godt arbeidsmiljø. Det ble ikke registrert alvorlige skader i 2009. Sykefraværet var i 2009 3,9%.

I 2009 er det bl.a. gjennomført brannøvelser, vernerunde, individuelle helseundersøkelser, arbeidsmiljøet er kartlagt gjennom spørreundersøkelse og behov for investeringer og tiltak er vurdert. Det er bl.a. igangsatt tiltak for å øke kjølekapasiteten og det er etablert stoffkartotek. Spørreundersøkelser som ble gjennomført i forbindelse med individuelle arbeidshelseundersøkelser viste gjennomgående tilfredshet med det psykososiale arbeidsmiljøet. En mener at en har et godt tilbud til medarbeidere som har behov for individuell oppfølging. Det føres løpende kontroll med det fysiske arbeidsmiljøet og svakheter som oppdages er fulgt opp i 2009.

Stillingsstruktur og likestilling

Kjønnsfordeling tilsatte ved AHO (Tall genert fra DBH basert på SAP-registrering pr 1.10.2009):

Stillingskode	2008		2009	
	Totalt	Kvinner %	Totalt	Kvinner %
AMANUENSIS	1,8	-	1,8	-
AVDELINGSLEDER	4,0	50,0	4,0	50,0
DIREKTØR	2,0	50,0	2,0	50,0
DRIFTSLEDER	1,0	-	1,0	-
DRIFTSTEKNIKER	1,0	-	1,0	-
FORSKER	3,0	33,3	3,0	33,3
FØRSTEAMANUENSIS	9,0	47,8	11,2	37,5
FØRSTEKONSULENT	8,0	75,0	6,0	83,3
INSTITUTTLEDER	1,8	-	1,8	-
KONSULENT	3,0	66,7	3,3	69,7
MESTER	2,5	-	2,4	-
POSTDOKTOR	2,0	100,0	2,0	100,0
PROFESSOR	20,1	19,4	21,4	19,0
PROFESSOR II	2,7	25,9	2,7	25,9
RÅDGIVER	6,0	66,7	6,0	66,7
SENIORKONSULENT	1,0	-	1,0	-
SENIORRÅDGIVER	1,5	100,0	1,0	100,0
SPELIALBIBLIOTEKAR	3,0	100,0	2,3	100,0
STIPENDIAT	22,0	59,1	18,6	57,0
STIPENDIAT	1,0	100,0	1,0	100,0
UNIVERSITETSLEKTOR	6,2	40,3	4,8	47,9
Sum	102,6	46,7	98,3	44,2

Andel førstestillinger økte svakt og fortsatt økning er et mål.

AHO har en liten andel medarbeidere med midlertidig tilsetning. Antall timelærere ble redusert i 2009 ved at undervisning ble overtatt av stipendiater i pliktarbeid.

Totalt sett er kjønnsfordelingen ved skolen god. Nær 60 % av AHOs stipendiater og begge post.doc stipendiater er kvinner. Når det gjelder førstestillinger viser tallene at kvinneandelen er 37,5 % av tilsatte i førsteamanuensisstillinger, 19 % av professorstillinger og 25,9 % av prof II-stillinger. Totalt sett er 44,2 % av AHOs tilsatte kvinner.

AHO vurderte rekruttering i forhold til kvinneandel i førstestillinger som en risiko i 2009. Tiltakene som ble valgt er fulgt opp: Videreføring av ordning med forskningstermin, tilrettelegging for at fast

ansatte kan ta doktorgrad, målsetning om rekruttering av kvinner i postdoktorstillinger og vektlegging av personalledelse på instituttene. AHOs oppfatning er at disse tiltakene på lenger sikt vil føre til betydelig høyere prosenttall, spesielt på professornivå.

VIRKSOMHETSMÅL 4.3 ØKONOMIFORVALTNING OG RESSURSFORVALTNING

De vitenskapelige høyskolene skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer.

AHOs rapportering under dette punktet er preget av at et stort regnskapsunderskudd ble avdekket i 2009. Underskuddet var ikke varslet ved styrets diskusjon av økonomirapport for 2. tertial.

- Det arbeides derfor med et revidert budsjett for 2010 (sendes inn med revidert "Rapport og planer" den 9.3.2010).
- Det utredes tiltak for å styrke økonomiforvaltningen, økonomifunksjonene og ledelsesfunksjoner i forhold til økonomi ved AHO.
- Økonomiforvaltning har vist seg å være den viktigste risikofaktoren i 2009 og det samme er tilfelle i 2010.

Rapportering under virksomhetsmål 4.3:

Styringsparameter	Resultat				Ambisjonsnivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	0	1,30	0,92	0,76 *)	>1
Avregninger (viser hvor stor tilgang/avgang det er i avsetninger)	0	4195	6493	3353	- 1 mill

**) På grunn av underskuddet i driftsresultatet i 2009 er likviditetsgraden under 1. I budsjett 2010 gjøres betydelige avsetninger.*

Regnskapet for 2009 viser et underskudd på ca. 2,7 mill.kr. Avsatt reserve på 1. million kroner er da tatt i bruk.

AHO har de siste 5 årene arbeidet med en strategi for vekst for å sikre kritisk masse av lærere og studenter, et bredt studietilbud og forbedring av institusjonsøkonomi. Budsjettene har vært rettet inn mot investeringer i infrastruktur og faglige satsinger. Dette er en av grunnene til at reserve ikke er opparbeidet. Oppbygging av reserve ble ansett som nødvendig fra budsjetteringen i 2008, men

negative regnskapsresultater i 2008 og 2009 har vanskeliggjort avsetninger. Fondsoppbygging er et mål også i revidert budsjett for 2010.

Tiltak for å redusere risiko gjennomført i 2009

For å redusere risiko for at intern ressursallokering ikke er kostnadseffektiv, er arbeidet med analyse av intern ressursbruk i organisasjonen videreført. Arbeidet fortsetter i 2010.

For å redusere risiko for at budsjettansvarlige ikke har tilstrekkelig løpende budsjett- og regnskapsinformasjon, er intern økonomirapportering videreutviklet og opplæringstiltak for budsjettansvarlige er iverksatt. De økonomiske resultatene for 2009 viser at økonomiforvaltning som risikofaktor i praksis har blitt undervurdert og at AHO ikke har satt i verk tilstrekkelige tiltak.

IKT

AHO har et realistisk mål om å være blant de beste UH-institusjonene i Norge mht. tilbud av relevante IKT-tjenester og drift av disse. Gjennom riktig valg av teknologi skal IKT-avdelingen sikre at virksomhetens mål og prioriteringer blir optimalt understøttet. Målet vil bli nådd i 2010.

Arbeidet med å styrke IT-sikkerheten følger plan.

For å sikre den ønskede feiltoleranse (redundans), lagringskapasitet (SAN), økt kapasitetsbehov, samt behovet for et testmiljø, er det planlagt å utvide miljøet med to fysiske servere, samt doble lagringsplassen. Utstyret er anskaffet, men vil først bli implementert i 2010.

- Pilotprosjektet med digital læringsplattform basert på "Open Source"-programvaren "Moodle" ble gjennomført og evaluert i 2009.
- Backup/restore-løsningen ble skiftet ut med en fri programvareløsning som ivaretar forventet økning i lagringsvolum.
- Kurs i standard kontorstøtte er gjennomført for hele administrasjonen. Faglig ansatte vil få samme tilbudet i 2010.
- Nye fagsystemer er innført som planlagt.
- I løpet av 2009 ble det ytterligere stimulert til å benytte videokonferanser. I tillegg er AV-utstyr gjennomgått og oppgradert.

Pga. reduksjon i investeringsbudsjettet, har flere av de planlagte tiltakene for 2009 måttet utsettes til 2010.

Forvaltning av bygninger og lokaler

Det skal gjennomføres en analyse av rombehov. Denne skal legges til grunn for en strategi for ominnredninger, utvidet leie og framleie i Maridalsveien 29.

Framtidig rombehov er vurdert og departementet er orientert om resultatet av dette.

AHO velger å videreføre det pedagogiske prinsippet at alle faste heltidsstudenter skal ha arbeidsplass i studio på skolen. AHO legger til grunn at det er behov for å ta i bruk sydfløyen av Maridalsveien 29. I satsingsforslag utenfor rammen i 2011 ber AHO om økt basisbevilgning til husleiestøtte slik at Statsbygg kan gjennomføre renovering av sydfløyen og AHO bli framtidig leietager.

I 2009 ble ombygging av to tegnesaler gjennomført for å øke studiokapasiteten ved skolen. AHO etablerte også et konferansesenter som vil redusere behovet for å leie plass for konferanser utenfor AHO og som også kan leies ut eksternt.

3 PLANER FOR 2010

3.1 PLAN FOR VIRKSOMHETEN I 2010

Planer for virksomheten i 2010 bygger på Strategisk plan for AHO 2008–2010 (vedtatt i AHOs styre 29.1.2008), Revidert forskningsstrategi for AHO (vedtatt i AHOs styre 18.6.2008) og Handlingsplan for forskning ved AHO (tatt til etterretning av AHOs styre 10.12.2008).

Nytt styre tiltrådte 1.8.2009 og en strategiprosess går fram til endelig vedtak av Strategisk plan 2010 – 2014 i juni 2010. Strategiprosessen er i styredokumentene nedfelt i:

- Opplegg for arbeidet med ny strategisk plan for AHO (sak 78/09)
- Strategisk plan 2008–2010, kritisk drøfting (sak 100/09)
- Strategi for Institutt for design (styreseminar 5.11.2009)
- Strategi for Institutt for arkitektur (sak 109/09)
- Utvikling av strategi for Institutt for form, teori og historie med referanse til "excellence" – begrepet (styresak 12.2.2010)

Arbeidet så langt er nedfelt i Overordnet virksomhetsplan (OVP) for 2010 (vedtatt i AHOs styre, sak 110/09).

SEKTORMÅL 1: UTDANNING

Universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Generelle prioriteringer ved AHO

AHO er en vitenskapelig høyskole – et "specialized university" – som ikke satser på bredde, men på faglig spissing av sitt undervisningstilbud. AHOs målestokk er ikke det nasjonale fagmiljøet, men et internasjonalt fagmiljø. AHO skal ha omdømme som et fremragende lærested.

AHOs kunnskapsfelt har formgiving som fokus. Fagtradisjonene ved AHO har både en eksperimentell forankring, en kunstnerisk forankring og en produksjonsorientering.

VIRKSOMHETSMÅL 1.1

Universiteter og høyskoler skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

AHO skal prioritere dybde framfor faglig bredde. AHO skal utdanne mastergradsstudenter som faglig sett holder et meget høyt europeisk nivå innen arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design.

- Hovedfokus i 2010 rettes mot styrking av AHOs grunnutdanning: Organisasjon, ansvar, curriculum, kvalifikasjonskrav, læringsutbytte.
Resultatmål: revidert studieplan 2010 – 2011.
- Gjennomføre relevante tillempinger i masterstudiene med referanse til faglige prioriteringer i strategiske planer for instituttene. Masterutdanningene skal i større grad tematisk knyttes til AHOs FoU-aktivitet. Dette skal styrke kunnskapsgrunnlaget for utdanningene og gi prosjektarbeidene en større grad av eksperimentell karakter. Mastergradsutdanningene skal både ha preg av forskningsbasert undervisning og undervisningsbasert forskning.
Resultatmål: 50 % av studiekurs i masterutdanningen skal drive utviklingsarbeid med tydelig og formalisert FoU-tilknytning.
- Utdanningen i landskapsarkitektur skal styrkes og det skal bygges opp egen grunnutdanning i landskapsarkitektur.
Resultatmål: Masterstudiet i landskapsarkitektur ved AHO skal styrkes resurssmessig ved nye tilsetninger. Det skal planlegges med sikte på etablering av ny grunnutdanning i landskapsarkitektur ved UiT og felles mastergrad AHO/UiT fra 2011.

AHO har som mål å opprettholde den store søkningen til arkitektstudiet og styrke søkningen til studiet i industridesign og landskapsarkitektur.

- Revisjon av opptaksprøver som fører til økning av antall primærsøkere som leverer hjemmeoppgave for vurdering før opptaksprøve.
Resultatmål: fordobling av antall kandidater som leverer hjemmeoppgave.
- Etablering av direkte kontakt med enkelte videregående skoler ("farmerskoler") som AHO pleier kontakt med.
Resultatmål: formalisert samarbeid med Elvebakken videregående skole, Oslo og Valler videregående skole, Bærum, fra vår 2010.

Potensiell vekstkapasitet i 2010 og 2011

Departementet ber om opplysninger om potensiell vekstkapasitet i 2010 og 2011 innenfor dagens rammer og infrastruktur. AHO viser i denne forbindelse til forslag til satsingsforslag utenfor rammen 2011, der en belegger behov for større studiekapasitet som følge av økning i opptakstill fram til 2010. AHO arbeider med planer om å overta Sydfløyen av Maridalsveien 29, men dette forutsetter renovering av bygningen (Statsbygg) og økt basisbevilgning til dekning av husleiekostnader.

- Dersom det ikke investeres i Sydfløyen, kan AHO ikke øke studenttallet ut over de beslutninger om økninger som allerede er tatt.
- Dersom Kunnskapsdepartementet åpner for økt basisbevilgning til husleie kan AHO (Statsbygg) investere i Sydfløyen og ta opptakstillene opp til revisjon.
- Diskusjoner knyttet til SAK (landskapsarkitektur, interiørarkitektur, design) kan føre til at AHO må legge til rette for å øke sine opptakstill.

AHO vil kunne foreta ytterligere økning i opptaket fra 2010 og 2011 innenfor nåværende rammer og infrastruktur under forutsetning av at de nye lokalene i Sydfløyen kan tas i bruk fra høsten 2012.

Med nåværende rammer ser AHO seg ikke i stand til å øke opptaksrammene for 2010. De styrevedtatte opptaksrammene er følgende: 90 studenter i 1. årskurs (gjennomgående program), 55 studenter i 4 årskurs (masternivå).

Midler knyttet til studieplasser bevilget i RNB

Det ble opprettet 25 nye studieplasser som resultat av tilleggsbevilgning. Opptaket samsvarer med tildelingsbrevet. Antall studieplasser i 1. årskull ble økt med 15 arkitektstudenter fra 2008 til 2009 (50 til 65). Antall studenter tatt opp til masternivået ble økt med 13 plasser fra 2008 til 2009 (38 til 51).

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 1.1

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 1.2 slik det framgår av følgende oversikt:

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet 1)	Tiltak
1	For lav inntakskvalitet på nye studenter ved industridesignstudiet på grunn av for lave søkertall.	Middels (2)	Middels (2)	Middels (4)	Bedre profilering av studiet. Revisjon av opptaks-prosedyrene. (Jf. OVP C1)
2	For lav kvalitet i grunnundervisningen	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Revisjon av curriculum, bedre samordning, etablering av faste lærergrupper, tydeligere formuleringer av læringsutbytte (Jf. OVP C2)
3	Utdanning i landskapsarkitektur som ikke tilfredsstillende AHOs mål om "excellence".	Stor (3)	Stor (3)	Stor (9)	Styrke bemanningen i studiet. Utrede samarbeid med andre institusjoner. (Jf. OVP A4)

1) *Konsekvens x sannsynlighet = vesentlighet*

VIRKSOMHETSMÅL 1.2

Universiteter og høyskoler skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

AHO skal opprettholde studiepoengproduksjonen pr. egenfinansiert student på det høye nivået denne produksjonen har i dag.

- Kandidatuteksaminering som tilsvarer en gjennomføringsgrad på normert tid på 75 % på masternivået.
- Produksjon pr. egenfinansiert student skal overstige 50 studiepoeng (2009: 49,5).
- Minst 90 % samsvar mellom planlagte og avlagte studiepoeng.

AHO skal opprettholde et læringsmiljø som fremmer studentenes læringsutbytte best mulig.

- Ordningen med at alle studenter har egen arbeidsplass på skolen skal videreføres. Dette innebærer at AHOs trenger ressurser til utvidelse av sine lokaler i Sydfløyen i Maridalsveien 29 slik det er omsøkt i "Satsinger utenfor rammen 2011".
- Tiltaksplan for mer effektiv bruk av AHOs lokaler.
- AHO skal øke 2009-forholdstallet (8,6) på studenter pr. undervisnings-, forsker- og formidlingsstilling til 9 .
- AHO skal minimum opprettholde de høye kvalitetene som kommer til uttrykk i evaluering av undervisningskvalitet og læringsmiljø høsten 2009.
- Tilgjengelighet og sikkerhet innenfor IKT-tilbudet for AHOs studenter skal oppgraderes.
- 100 % av alle studiekurs og fordypningskurs skal bruke "moodle" som digital kommunikasjonsplattform fra høsten 2010.

AHO skal styrke sitt kvalitetssystem for forbedring og sikring av studiekvalitet.

- I revisjon av studiekvalitetssystemet i 2010 skal instituttleders rolle i systemet tydeliggjøres og styrkes.
- Tilbakemeldingsprosent på minimum 65 % i studentevalueringer av fag og læringsmiljø.
- 100 % av evalueringer fra faglærere og sensorer levert etter plan.
- Studiekvaliteten ved AHO skal dokumenteres og diskuteres i forbindelse med NOKUT-evaluering høsten 2010.

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 1.2

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 1.2 slik det framgår av følgende oversikt:

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
1	Manglende sikkerhet knyttet til drift av serverrom og sikkerhetskopiering.	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Iverksette ny sikkerhetskopiløsning. Gjennomføre særskilt risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for IKT. Oppgradering av serverrom (kjøling og datagulv). (Jf. OVP E5)
2	Manglende tegnesalskapasitet og stort press på undervisningsrom på grunn av økende antall studenter.	Middels (2)	Stor (3) Økende i årene framover.	Stor (6)	Utrede bruk av sydfløyen. Avklare finansiering. (Jf. OVP E4)

VIRKSOMHETSMÅL 1.3

Universiteter og høyskoler skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.

Undervisningen ved AHO henter ressurser fra et internasjonalt fagmiljø. Skolen har et stort antall internasjonale forelesere og gjestelærere og stor internasjonal søkning av utvekslingsstudenter. Denne sterke internasjonale profilen er det et overordnet mål for AHO å opprettholde.

- AHOs portefølje av samarbeidsinstitusjoner innenfor utdanning bør styrkes med institusjoner i USA, Canada, Øst-Europa (Russland) og Japan.
- Det nordisk/baltiske samarbeidet om system for akkreditering av arkitektstudiet skal videreføres i regi av Nordic Academy (samarbeidsorgan for nordiske og baltiske arkitektutdanninger).
- Alle studietilbud på master og doktorgradsnivå skal være tilgjengelige for engelskspråklige studenter. Erfaringsbaserte mastere i arkitekturvern og urbanisme er et unntak da de forutsetter erfaringsbasert kjennskap til norsk praksis som igjen forutsetter norsk språkkunnskap.
- AHO aksepterer et større antall inreisende studenter enn antallet som til enhver tid utveksles:

Resultatmål:

- *Minimum 25 % av masterstudentene og 50 % av PhD-kandidatene skal gjennomføre utveksling (lengre opphold ved utenlandske læresteder) i løpet av studiet.*
 - *40 innreisende studenter i semesteret.*
 - *20 utreisende studenter i semesteret.*
- Lærerutveksling er omfattende i våre fag og skjer på mange ulike nivåer fra lengre FoU- og undervisningsopphold til gjennomføring av workshops og gjesteforelesninger.

Resultatmål:

- *Alle faglige ansatte ved AHO skal i løpet av et skoleår har deltatt i ulike former for faglig internasjonal utveksling.*
- *Minimum 50 % av alle studiekurs på masternivå bør ha internasjonal sensor.*
- *Diplomsensur skal alltid ha internasjonal deltagelse.*

SEKTORMÅL 2: FORSKNING, FAGLIG OG KUNSTNERISK UTVIKLINGSARBEID

Universiteter og høyskoler skal oppnå resultat av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

AHO driver kunnskapsutvikling innen praktiske, akademiske og kunstneriske felt og skal forvalte et internasjonalt og aktuelt kunnskapsnivå. AHO skal videreføre det beste i sin akademitradisjon og transformere denne inn i en ny institusjonskultur der den akademiske kunnskapen er tydeligere, FoU-orienteringen mer gjennomgripende og det flerfaglige perspektivet sterkere.

VIRKSOMHETSMÅL 2.1

Universiteter og høyskoler skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

AHO skal videreutvikle sin forskerskole i den størrelsesorden den har i dag og ta tiltak for å styrke gjennomstrømmingen.

- AHOs forskerskole dimensjoneres for ca. 40 aktive doktorgradsstudenter. Det forutsettes at ca. 30 av disse er egenfinansierte gjennom basisbevilgning og eksterntfinansierte FoU-prosjekter (årsverk). 5 har finansiering fra samarbeidende høyskoler innen kunstutdanning og pedagogisk utdanning og 5 har annen type eksternt finansiering.
- AHO skal i 2010 uteksaminere minimum 6 doktorgradskandidater.
- AHOs resultatmål er ingen avbrutte doktorgrader etter første studieår blant kandidater med stipendiatfinansiering fra AHO.

- AHOs resultatmål er at alle dr.grader igangsatt 2006 skal avlegges på normert tid, med hensyntagen til permisjoner og sykmeldinger.
- AHO har tatt en rekke tiltak for å styrke gjennomstrømmingen i 2009. Følgende nye tiltak iverksettes i 2010:
 - o tekstgjennomgangsseminarer 6 md før forventet innlevering av førsteutkast,
 - o tiltak for tettere oppfølging av veiledningen,
 - o innføring av midtveisevaluering.
- AHO tar tiltak for å styrke gjennomstrømmingen ved tettere individuell oppfølging av den enkelte kandidaten og ved å revidere regelverk for forholdet mellom sykmelding og studietid.

AHO skal styrke sin forskerutdanning sett i forhold til behovene innen "research by design" og kunstnerisk utviklingsarbeid.

- AHO skal i løpet av 2010 revidere sitt doktorgradsprogram med sikte på i større grad å dekke behovene for utdanning innenfor "research by design".
- AHO søker om å få delta i stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Satsingen på FoU innen "research by design" skal ses i sammenheng med kvalitetsheving av det mer normalakademiske løpet innen forskerutdanningen.

AHO skal videreutvikle sin forskerskole i nettverk med andre nasjonale og internasjonale institusjoner.

- AHO prioriterer å videreutvikle sin forskerskole til en nasjonal forskerskole innen arkitektur og design (NAFAD). Dette skjer med NTNU og UMB som samarbeidspartnere og KHIO og en rekke statlige høyskoler som deltagerinstitusjoner.
- AHO vil som del av SAK-samarbeidet med KHIO og NMH vurdere mulig samarbeid innenfor moduler av doktorgradsutdanningen som tar opp emner innenfor kunstnerisk utviklingsarbeid.
- AHO viderefører samarbeidet om forskerutdanningen i arkitektur innenfor Nordic Academy (NA) og European Association for Architectural Education (EAAE). Intensjonen er å videreutvikle internasjonale tilbud (moduler i utdanning) som doktorgradskandidater kan velge.

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 2.1

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 2.1 slik det framgår av følgende oversikt:

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
1	Etterslep av kandidater i doktorgradskandidater.	Liten (1)	Stor (3)	Middels (3)	Større vekt på kvalitetssikring i opptaket. Tettere oppfølging. Avslutning av kontraktsforhold. (Jf. OVP B6)
2	Stort sykefravær av doktorgradskandidater som reduserer gjennomstrømningen.	Stor (3)	Stor (3)	Meget stor (9)	Tettere oppfølging av kandidatene. Presisering av krav for forlenget stipendperiode. (Jf. OVP B6)

VIRKSOMHETSMÅL 2.3

De vitenskapelige høyskolene har et særskilt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning på sine fagområder, og skal konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide nasjonalt og internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

AHO har strategisk som mål å befeste institusjonen som et ledende nordisk miljø innen forsknings- og utviklingsarbeid innen AHOs fagfelt. FoU-arbeidet ved AHO skal være konkurransedyktig på et internasjonalt nivå. De fremste forskere og forskergrupper ved AHO skal holde europeisk toppnivå innenfor sine fagområder.

- AHO skal i løpet av 2010 kunne vise til 4 fungerende og spesialiserte sentra for FoU som konsentrerer forskningsinnsatsen ved institusjonen. Disse er:
 - o Senter for arkitekturteori- og historie, CATH
 - o Senter for byforskning
 - o Senter for designforskning
 - o Senter for arkitektur og tektonikk

Hvert av sentrene utvikles i forhold til egne styregodkjente strategier og i samarbeid med egne internasjonale og nasjonale nettverk.

Alle sentra skal dokumentere økt aktivitet i forhold til egenarrangerte konferanser, nasjonal og internasjonal publisering og kunstneriske utviklingsarbeid i 2010 målt mot de to foregående årene.

AHO skal fortsette økningen i nasjonal og internasjonal publisering og vise flere resultater av systematisk kunstnerisk utviklingsarbeid.

- Alle førstestillinger skal ha publisert eller kunne vise til kunstnerisk utviklingsarbeid i perioden
- Resultatmål for publisering – 40 publiseringspoeng (32 i 2009)

AHO skal øke omfanget av eksternt finansiert FoU-virksomhet og knytte virksomheten sterkere til høgskolens forskningsmessige tyngdepunkt.

- AHO skal i løpet av 2010 sende minimum 10 NFR-søknader
- Igangsette minimum 2 NFR-finansierte prosjekter
- Opprettholde størrelsesordenen av NFR-finansiert virksomhet

AHO skal styrke det internasjonale forskningssamarbeidet gjennom internasjonale FoU-prosjekter og nettverksbygging.

- AHO skal delta i minimum ett nytt EU-finansiert forskningsprosjekt
- Delta i ett nytt internasjonalt prosjekt (ikke EU)
- Internasjonal referansegruppe i alle forskningssentra
- Minst 30 vitenskapelig ansatte som deltar på internasjonale konferanser med presentasjon

AHO skal videreføre SAK-samarbeidet med NTNU om styrking av arkitekturforskningen med utgangspunkt i regjeringens arkitekturmelding "arkitektur.nå" og NFR-rapporten "Arkitektur og kvalitet i omgivelser".

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 2.3

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 2.3 slik det framgår av følgende oversikt:

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
1	Mangel på konsistent oppfølging av forskningsstrategi som fører til for svake FoU-resultater.	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Utvikling av instituttvis strategier. Etablering og videreutvikling av fagmiljøer gjennom forskningssentra. (Jf. OVP B1 og B2)
2	Ikke høy nok kvalitet på instituttledelse.	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Videreføring av ledelsesutviklingsprogram. Økt vekt på administrativ støtte til instituttene. (Jf. OVP A7)
3	Måloppnåelse for FoU	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Økt vekt på personalledelse og arbeidsplanlegging. (Jf. OVP A7) Strategisk oppbygging av FoU-miljøer. Fokus på økt oppdragsvirksomhet. (Jf. OVP B4) Statsing på praksisrettet FoU. (Jf. OVP B3)
4	AHO deltar ikke i EU-finansierte forskningsprosjekter.	Middels (2)	Middels (2)	Middels(4)	Prioritere innsatsområder. Innføre incentiver. Prioritere administrativ støtte til prosjektakkvisisjon. (Jf. OVP E1)

SEKTORMÅL 3: FORMIDLING OG SAMFUNNSOPPDRAG

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og bidra til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

AHO skal utvikle og formidle kunnskap som kan anvendes i profesjonell praksis. Deler av AHOs kunnskapsutvikling skal ha en innovativ innretning og sikte mot kommersialisering. AHO skal formidle oppdatert kunnskap til allmennheten.

VIRKSOMHETSMÅL 3.1

Universiteter og høyskoler skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra forskning og utviklingsarbeid.

AHO skal videreutvikle den faglige formidlingen til samfunnet og allmennheten og styrke sin rolle som kulturforvalter og kulturformidler.

- AHO skal benytte Oslo Triennale 2010 til egenprofilering og formidling av FoU-resultater fra institusjonen.
- TAB (tverrfaglig arena for byutvikling) og Fehn-symposiet (samarbeidsarena Nasjonalmuseet, Domkirkeodden, AHO) skal styrkes som arenaer for forskningsformidling.
- "Veiene fra Roma" skal videreføres som arkitekturhistorisk formidlingsprosjekt.

AHO skal ha en aktiv politikk for fagkritikk og formidling av forskningsresultater.

- AHO skal i løpet av 2010 utvikle "open access"-systemer og sørge for at minimum 25 % av nivå 1 og 2 artikler publiseres på AHOs institusjonelle arkiv.
- AHO skal delta i utvikling av formidlingsserien "as BUILT" med minimum 6 bøker på anerkjent forlag årlig.
- AHO skal videreføre AHO-works som formidling til profesjonene.
- AHO skal utvikle en utstilling av studentarbeider som fornyes årlig og formidler AHOs kvaliteter nasjonalt og internasjonalt.
- Minimum 5 av AHOs studioskurs og fordypningskurs skal gi ut formidlingsbøker med arbeider utviklet som del av undervisningen.
- Minst 10 av AHOs vitenskapelig ansatte skal ha fagkritiske oppslag i etermedier/web/papiraviser.
- AHO skal videreutvikle web-baserte tjenester. Fire stjerner på vurderingene av web-sider på kvalitet.no vil være en indikator på forbedring.

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 3.1

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 3.1 slik det framgår av følgende oversikt:

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
1	Utnyttet potensial for formidling og deltakelse i samfunnsdebatten.	Middels (2)	Stor(2)	Stor (4)	<p>Styrebehandle strategi for formidling og samfunnskontakt. (Jf. OVP D1)</p> <p>Utvikle strategi for digitalisering og økt tilgjengelighet til FoU-resultater. (Jf. OVP D3)</p> <p>Stimulere til formidling og deltakelse samfunnsdebatten gjennom arbeidsplanene. (Jf. OVP D2)</p>

AHO tar et spesielt ansvar for formidling til profesjonene som rekrutterer studenter fra våre utdanninger. Dette innebærer nå at AHO skal omorganisere og reprofilere sin etter- og videreutdanning.

- AHO skal revitalisere samarbeidet med NTNU, NAL, Arkitektbedriftene og andre profesjonsorganisasjoner om systemer for etterutdanning. Målet er en felles etterutdanningsorganisasjon som arbeider innen våre fagfelt.
- AHO skal i løpet av 2010
 - o ta opp nye kull i erfaringsbaserte mastere i urbanisme og arkitekturvern,
 - o lage planer for erfaringsbaserte mastere i interaksjonsdesign/servicedesign.

VIRKSOMHETSMÅL 3.2

Universiteter og høyskoler skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom utdanning, innovasjon og verdiskapning.

AHO skal stimulere nye ideer og motivere faglige ansatte til å initiere prosjekter blant annet ved hjelp av kurs og informasjonsmøter ved AHO.

AHO skal fremme bredere kunnskap om patenter, IPR og kommersialisering ved hjelp av kurs og informasjonsmøter for ledelse, administrasjon, forskere og studenter.

AHO skal vurdere prosjekter i lys av deres kommersialiseringspotensial og å gi dem støtte til å gå videre i kommersialiseringsprosessen.

Følgende resultatmål er fastsatt:

AHO har som mål å motta 1 forretningsidé fra sine medarbeidere i 2010.

AHO skal styrke sin næringslivskontakt og videreføre innovasjonsorienteringen i FoU-arbeidet.

- Senter for design skal ha innovasjonsinnretning:
 - o faglig fokus på interaksjonsdesign og systemdesign/servicedesign,
 - o samarbeidspartnere som omfatter minimum 6 sentrale bedrifter,
 - o minimum 1 ny forretningsidé i 2010.

- Senter for arkitektur og tektonikk skal ha innovasjonsorientering:
 - o Minimum to bidragsfinansierte prosjekter i 2010,
 - o samarbeidspartnere som omfatter minimum 2 sentrale produsenter i byggemarkedet.

- Senter for byforskning skal utvikle sitt samarbeid med offentlige myndigheter:
 - o Minimum ett bidragsfinansiert prosjekt i 2010,
 - o etablering av samarbeidsavtale med minimum 2 offentlige etater,
 - o samarbeid med "Bylab" (KKD, KRD, Norsk Form).

Resultatmål for bidragsfinansiert virksomhet: 10 mill. kr.

Resultatmål for eksternfinansiert virksomhet: inntjening kr 100 000 per institutt, totalt kr 400 000.
Sletting av negativ virksomhetskaptal

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 3.2

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 3.2 slik det framgår av følgende oversikt:

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
1	Utnyttet potensial for samarbeid med samfunns- og næringsliv.	Middels (2)	Stor (2)	Stor (4)	Knytte undervisningen direkte til aktuelle utfordringer i bedrifter. (Jf. OVP D1) Øke antall professor II som er finansiert av næringslivet. Vektlegge professor II-stillinger som er besatt av høy kompetanse fra næringslivet. Standardisering av retningslinjer og avtaleverk for inngåelse av samarbeid med samfunns- og næringslivspartnere.
2	AHO øker ikke omfanget av oppdragsvirksomhet.	Middels (3)	Stor (3)	Meget stor (9)	Utvikle strategier for økt oppdragsvirksomhet. Innføre incentivordninger. (Jf. OVP B4)

SEKTORMÅL 4: FORVALTNING

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.

VIRKSOMHETSMÅL 4.1

Universiteter og høyskoler skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.

Økte studenttall, større kapasitet og bedre utnyttelse av basisinvesteringer og faste kostnader skal gi økt økonomisk handlefrihet og større mulighet for egne strategiske satsinger.

- Driftsutgifter per avlagte 60-studiepoengenheter skal reduseres i forhold til resultater i 2009.
- Driftsutgifter per publikasjonspoeng og meritterende kunstnerisk utviklingsarbeid skal reduseres i forhold til resultater i 2009.
- AHO skal sette av minimum 1 % av totalbudsjettet årlig til oppbygging av strategisk fond.

AHO skal videreutvikle ledelsesfunksjoner på alle områder som sikrer handlingsdyktighet, medvirkning og økt fokus på økonomistyring og personalledelse.

- AHOs program for lederutvikling skal drives videre gjennom hele 2010.
- Alle 4 institutter skal ha sterk og funksjonsdyktig ledelse ved slutten av 2010.

AHO skal utvikle og implementere planer for rekruttering og kompetanseutvikling som reflekterer høgskolens satsingsområder.

- Utarbeide langsiktige rekrutteringsplaner sett i lys av aldersprofil på AHOs personale.
- Utarbeide beredskapsplaner for dekning av kritiske administrative funksjoner.

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 4.1

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 4.1 slik det framgår av følgende oversikt.

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
1	Svak faglig utvikling av deler av det vitenskapelig personale.	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Etablering av systematiske etterutdanningstilbud blant faglig ansatte. (Jf. OVP E3) Personalledelse og krav til arbeidsplaner. (Jf. OVP A7)
2	Kritiske administrative funksjoner blir ikke ivaretatt ved sykdom, permisjon eller opphør av tjeneste.	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Overlappende kritiske funksjoner. Beredskapsplaner.
3	AHO klarer ikke å opprettholde tilstrekkelig administrativ profesjonalitet med de krav som vil bli stilt i framtiden.	Stor (3)	Stor (2)	Stor (6)	Utrede alternative samarbeidsformer med andre institusjoner. (Jf. OVP A3)

VIRKSOMHETSMÅL 4.2

Universiteter og høyskoler skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

AHO skal gi arbeidsbetingelser som er konkurransedyktige målt mot det private markedet og som gir rom for individuell tilpasning.

- Videreføring av systemet med arbeidsplaner for alle faglig ansatte for å sikre optimal ressursutnyttelse.

Arbeidsmiljø og intern kommunikasjon skal fremme engasjement og fellesskap.

- Lederutviklingsprogrammet skal utvikles i retning av generell organisasjonsutvikling med pilotprosjekter som omfatter administrativt samarbeid og utvikling av fellesskap på instituttene.

AHO skal utvikle og implementere planer for nyrekruttering og kompetanseutvikling som bidrar til likestilling. Resultatmål er:

- 50 % kvinner blant nytilsatte ledere.
- 50 % kvinner blant nytilsatte i førstestillinger.

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 4.2

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 4.2 slik det framgår av følgende oversikt.

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
1	Mangel på reell likestilling mellom kjønnene.	Middels (2)	Middels (2)	Middels (4)	Prioritering av kvinner i førstestillinger. AHOs handlingsplan for likestilling skal gjennomgås og oppdateres
2	For liten vekt på personalledelse.	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Vektlegge ledelsesutvikling. (Jf. OVP A7) Økt administrativ støtte til instituttledere. (Jf. OVP E1)

VIRKSOMHETSMÅL 4.3

Universiteter og høyskoler skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer.

AHO skal i 2010 ta tiltak som tar sikte på å gjenopprette Kunnskapsdepartementets tillit til AHOs forvaltning av økonomi, styrets tillit til AHOs ledelse i håndtering av økonomisaker og tilliten til AHOs administrative økonomiforvaltning.

En skal i denne sammenhengen vurdere

- organisering av økonomifunksjonen,
- ansvar og myndighet i økonomiforvaltningen,
- kompetanse i økonomiforvaltningen,
- kapasitet, rutiner og prosesser i økonomiforvaltning,
- tiltak for styrking av kompetanse i økonomistyring i AHOs styre.

AHO skal ha styringssystemer og kompetanse som sikrer målrettet og effektiv drift.

- Analyser av intern ressursbruk skal utvikles som redskap for effektiv drift.
- Videreføring av program for styrking av økonomiforvaltning som omfatter systemer for løpende budsjett rapportering og opplæring av budsjettansvarlige.
- Revisjonsbrev uten vesentlige merknader.

AHO skal iverksette ombygginger og investeringer i infrastruktur som svarer til institusjonens endrete behov.

- AHO skal investere i konferansesenter/laboratorium for bedriftssamarbeid.
- AHO skal revidere planer for bruk av kontorarealer, studioarealer og fellesarealer.
- AHO skal, forutsatt bevilgninger, samarbeide med Statsbygg om utvikling av Sydfløyen i Maridalsveien 29.

AHO skal ha et sikkert IKT-system på et høyt nivå som samsvarer med høgskolens behov innen administrasjon, undervisning og FoU. AHOs IKT-strategi (2010) skal definere prioriteringer og gi retningslinjer for implementering.

- IKT-sikkerhet skal prioriteres i investeringsplaner for 2010.
- Meget god dekning av trådløst nettverk i alle AHOs lokaler.
- Den høye brukertilfredsheten blant studenter og ansatte skal opprettholdes.

I løpet av våren 2010 vil det bli utarbeidet en ny IT-strategi som skal sikre at IT-avdelingen på en effektiv måte leverer godt tilpassede IT-tjenester som understøtter skolens primærvirksomhet, for å nå AHOs mål om "excellence".

AHO vil ytterligere profesjonalisere driften ved å innføre driftsprosesser basert på ITIL "best practice" samt "open source" verktøy for å håndtere hendelser, endringer, bestillinger, problemer og tjenestekatalog. Innføringen gjennomføres som et prosjekt i samarbeide med 15 andre høgschooler og universiteter og ledes av AHO.

For å styrke bemanningen vil det bli ansatt en eller to lærlinger ved avdelingen.

IKT-avdelingen vil videreføre og styrke samarbeide med de andre mindre høgschoolene i Oslo området blant annet for å vurdere mulig driftsoptimalisering og delt katastrofeberedskap.

Det er planlagt følgende sentrale investeringer/oppgraderinger til sentral driftsplattform:

- Serverrom tilfredstiller ikke kravene som Uninett stiller til fysisk sikring av rommet. Tiltak vil bli gjennomført i samarbeid med Uninett og Statsbygg.
- Doble kapasitet i det trådløse nettet som muliggjør at studentene kan få tilgang til alle ressurser og tjenester fra sin egen klient.
- Implementere økt kapasitet i sentral plattform basert på utstyr innkjøpt i 2009.

AHO er kjent med de opptrukne prinsippene for IKT-arkitektur og legger disse til grunn der det er praktisk mulig og der høgschoolen selv kan påvirke.

FEIDE vil bli implementert i løpet av planperioden og vil bli benyttet for innlogging på de systemer der dette er mulig, for eksempel økonomisystem, fakturahåndteringsystem, intranett og saksbehandlings- og arkivsystem samt opensource løsninger som f.eks. den digitale læringsplattformen (MOODLE). Det er lagt til rette for bruk av åpne dokumentstandarder.

AHO har i liten grad tjenester som skal være tilgjengelige for allmennheten og styrer i liten grad selv hvilke administrative elektroniske system som skal benyttes.

AHO er avhengig av at UNINETT FAS bedre følger opp fellessystemene og tilrettelegger kravet til åpne systemløsninger og åpne dokumentstandarder. Dagens fellessystemer tilfredsstillers ikke fullt ut Difi's arkitekturprinsipper.

Risikovurderinger og tiltak for virksomhetsmål 4.3

AHO vil i samsvar med risikovurderinger iverksette tiltak knyttet til virksomhetsmål 4.3 slik det framgår av følgende oversikt.

	Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
1	Svikt i økonomi- forvaltning som fører til manglende økonomistyring.	Stor (3)	Stor (3)	Meget stor (9)	Omfattende gjennomgang av AHOs økonomiforvaltning. (Jf. OVP E2)
2	Intern ressursallokering er ikke kostnadseffektiv.	Stor (3)	Middels (2)	Stor (6)	Analysere intern ressursbruk i organisasjonen. Videreutvikle prinsippene for intern budsjettfordeling.
3	Budsjettansvarlige har ikke tilstrekkelig løpende budsjett- og regnskaps- informasjon.	Stor (3)	Stor (3)	Stor (9)	Videreutvikle intern økonomirapportering, spesielt, spesielt på prosjekter. (Jf. OVP E2)
4	Merknader fra Riksrevisjonen.	Middels (2)	Middels (2)	Middels (4)	Revidere innkjøpsrutinene og prioritere oppfølging av disse.

VIRKSOMHETSMÅL 4.4

Universiteter og høyskoler skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom samarbeid.

AHO skal ta tiltak for å utvikle SAK-samarbeid sett i forhold til institusjonsstruktur, sett i forhold til kvalitetsheving og effektivisering av administrative funksjoner.

- AHO skal gjennomføre en utredning om SAK-samarbeid med NMH og KHiO. Samarbeidet er formalisert i en intensjonsavtale, og det er søkt støtte (1 mill.kr) fra Kunnskapsdepartementet til utredning av samarbeidet.

AHO skal arbeide for nasjonalt SAK-samarbeid på utdanningsområder der dette kan styrke våre studier og sikre bedre ressursutnyttelse.

- Gjennomføring av utredning om institusjonssamarbeid mellom UiT og AHO om landskapsarkitektutdanning med sikte på felles mastergrad og etablering av felles grunnutdanning i Tromsø.
- Gjennomføring av utredning av samarbeid om designutdanning og verkstedbruk mellom KHiO og AHO.
- Initiativer (gjennom Akerselva Innovasjon) for samordning og SAK-samarbeid mellom ulike former for designutdanninger i Osloregionen (østlandsområdet).
- AHO skal i SAK-samarbeid med NTNU og UMB ta tiltak for å formalisere samarbeidet innenfor feltet "development studies".

Større investeringsprosjekter

I budsjettrevisjonen for 2009 fikk AHO tildelt 25 nye studieplasser, som ble videreført med 25 nye plasser i budsjettet for 2010. Videreføring av dette opptakstallet vil føre til at antall studenter vil øke med ca. 180 fra 2009 til 2014. Dersom det legges til grunn at hver student skal ha sin egen faste arbeidsplass (slik tilfellet var i forbindelse med programmeringen av flyttingen til Maridalsveien 29) er det helt nødvendig å få tilgang på mer lokaler.

Nåværende lokaler i Maridalsveien ble planlagt for 450 studenter ut fra et arealbehov for hver student på ca. 24 m². AHO har i dag ca. 20 m² til disposisjon pr. student for totalt nær 600 studenter. Sydfløyen i Maridalsveien 29 har vært utleid til andre leietakere, men AHO kan overta disse lokalene fra mai 2012. AHOs styre har helt fra flyttingen i 2000 forutsatt at også sydfløyen på lang sikt skal leies av AHO, og lokalene kan overtas av AHO fra mai 2012. Dette arealet er på 1391 m² og tilsvarer 7,7 m² pr. ny studieplass fra 2009.

AHO kan ikke ta i bruk sydfløyen effektivt uten at det skjer betydelige investeringer, og derav påfølgende utgifter som ikke kan tas innen nåværende ramme. En legger til grunn at det er behov for fullstendig rehabilitering inkl. nytt anlegg for VVS og ventilasjon i hele sydfløyen. Det foreligger ikke konkrete planer for denne rehabiliteringen og investeringsbehovet er derfor ikke avklart. Foreløpig anslås investeringsbehovet til 20 – 40 mill kr (Anslag: 1390 m² x 20 000 = 28 mill kr).

Etter 10 års drift er det i tillegg behov for betydelige investeringer i nåværende lokaler. Samlet tilsvarer dette investeringer i størrelsesorden 6,5 mill kr.

HMS

Styret legger vekt på at helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS) er i samsvar med gjeldende krav. AHO har som mål at det ikke skal skje alvorlige ulykker og at sykefraværet skal være under 5 % (2009: 3,9 %). Det skal i 2010 spesielt legges vekt på å få ned sykefraværet for de grupper som har høyest fravær. Det skal med ekstern bistand gjennomføres vernerunde og individuelle arbeidshelseundersøkelser. En skal også foreta kontroll og forbedring av det fysiske arbeidsmiljøet ut fra behov som er avdekket i 2009. Bl.a. skal det i 2010 foretas investeringer for å øke kjølekapasiteten og investeringsplan for å forbedre luftkvaliteten i verkstedene skal slutføres. Bistandsbehovet fra godkjent bedriftshelsetjeneste skal gjennomgås og revurderes i 2010 med sikte på ny avtale fra 2011.

Brukerundersøkelser

AHO gjennomfører som del av sitt studiekvalitetssystem halvårige brukerundersøkelser blant studenter (svarprosent ca. 60 %). Undersøkelsene omfatter alle deler av AHOs undervisning (semesterevaluering) og også de administrative tjenestene: IKT, Bibliotek, Studieadministrasjonen, Driftstjenester, Kantine, Verkstedstjenester og Web. Resultatene legges ut på AHOs web. Neste brukerundersøkelse skjer i mai/juni 2010.

AHO gjennomfører tilsvarende undersøkelser i forbindelse med erfaringsbaserte mastere og annen etterutdanning.

AHO har ikke gjennomført andre typer brukerundersøkelser for eksempel knyttet til eksterne brukere av web eller arbeidslivets vurdering av kvaliteten på våre kandidater.

Etiske retningslinjer

AHO skal i 2010 gjennomgå sine etiske retningslinjer for å sikre at de dekker behovet for føringer innen alle sider ved AHOs virksomhet.

3.2 PLAN FOR TILDELT BEVILGNING FOR 2010

AHOs styre vedtok 8. desember 2009 plan for disponering av tildelte midler i 2010. På grunnlag av endrede forutsetninger, bl.a. årsresultatet 2009 og oppdaterte data, vedtok styret revidert budsjett 8. mars 2010. Det er gjennomført relativt omfattende interne budsjettprosesser som har ført fram til det reviderte budsjettet.

AHO benytter en budsjettfordelingsmodell som skal stimulere til kvalitet, god ressursbruk og effektivitet i undervisning og forskning. Lønnsbudsjettet for fast tilsatte og midlertidig tilsatte disponeres sentralt. Instituttene tildeles driftsmidler for aktiviteten samt lønnsmidler for timelærere. Administrative enheter tildeles driftsmidler for aktiviteten.

Budsjettet for 2010 stiller store krav til de budsjettansvarlige om å benytte tildelte midler effektivt. Det vil bli gjennomført flere budsjettoppfølginger internt, og det vil også bli en budsjettsaldering i juni 2010 for å sørge for at planlagte aktiviteter for høst 2010 ligger innenfor tildelt ramme.

Budsjett 2010 vedtatt 08.03.2010:

Driftsinntekter	Budsjett 2010
Ordinær tildeling fra KD	123 462 000
Prosjektinntekter	6 427 885
Leieinntekter	700 000
Andre inntekter	2 750 000
Sum driftsinntekter	133 339 885

Kostnader	Budsjett 2010
Kostnader arbeidskraft - fast tilsatte	67 085 027
Kostnader arbeidskraft – prosjekter	1 845 510
Kostnader arbeidskraft – timelærere	4 767 976
Sum kostnader arbeidskraft	73 698 513
Sum investeringer	3 250 000
Avsetninger til forpliktelser	1 000 000
Sum andre driftskostnader	50 538 001
Merforbruk 2009	2 737 999
Udisponert	2 115 372
Sum kostnader	133 339 885

Inntekter

AHOs inntekter kommer i hovedsak fra bevilgning fra KD. I tillegg kommer prosjekttinntekter fra NFR, som en forutsetter blir noe lavere enn i 2009, samt leieinntekter fra framleie av lokaler og tilfeldige inntekter.

Lønnskostnader

Som følge av økt studentopptak og faglig utvikling er det forutsatt en ny stilling i arkitekturhistorie og en ny stilling i landskapsarkitektur. En vil imidlertid ved hjelp av vakanser i faste stillinger begrense økningen i lønnsutgifter i 2010. En har for tiden en relativt stor andel stipendiater, men dette vil etter hvert jevne seg ut. AHOs lønnskostnader utgjør i overkant av 55 % av inntekten, og en har som mål at denne andelen ikke skal øke. Det er avsatt 2 mill til lønnsoppgjør 2010.

Investeringer

Det er lagt opp til en viss økning av investeringsbudsjettet fra 2009 til 2010. Dette skyldes i hovedsak behov for investeringer i bygningen og inventar og innen IKT. I den perioden bygget har vært i bruk har behovene endret seg og det foretas nå tilpasninger for å øke utnyttelsen.

Avsetninger

AHO legger opp til å bygge opp avsetninger til et normalt nivå for tilsvarende institusjoner og har budsjettet med 1 mill til formålet.

Driftskostnader

Det er i budsjettet tatt høyde for driftskostnader som følge av behov for å sikre kvaliteten i AHOs økonomifunksjon.

Udisponert

Styret har valgt å ikke disponere vel 2 mill kr. På denne måten er det tatt høyde for uforutsatte utgifter, usikkerhet knyttet til krav til innsparinger som er satt, samtidig som en har en viss handlefrihet ved budsjettrevisjonen i juni.

Mer-/mindreforbruk 2009

Regnskapet for 2009 viser et overforbruk på kr 2,738 mill. Dekning av dette er innarbeidet i budsjettet for 2010.

Oppfølgingsprosess

AHO gjennomfører våren 2010 en prosess for kvalitetssikring av økonomiforvaltning og økonomiadministrasjon. Denne prosessen omfatter gjennomgang av organisering av økonomiforvaltningen ved AHO, ansvar og myndighet i økonomiforvaltningen, kompetanse og kapasitet i økonomiadministrasjonen og rutiner og prosesser i økonomiadministrasjonen.

Prosesen vil lede fram til kortsiktige tiltak som skal sikre budsjettoppfølgingen i 2010 og mer langsiktige tiltak som skal sikre AHOs økonomiforvaltning i årene som kommer.

VEDLEGG 1: INSTITUSJONENS SYSTEM FOR RISIKOSTYRING

Arbeidet med utvikling av risikostyring har gått over flere år og AHOs styre har flere ganger behandlet reviderte retningslinjer.

De viktigste elementene i systemet er:

1. Det er fastsatt en systematikk i vurderingene og rutine i riskostyringene er tydelig plassert inn i AHOs styringshjul.
2. Systematiske risikovurderinger i forhold til virksomhetsmålene legges til grunn for overordna virksomhetsplan (OVP).
3. Strategisk plan skal inneholde risikovurderinger i forhold til sektormålene.

Resultatet av risikovurderingene er nå direkte synlige i årsplanene. Risikostyring er nå en integrert del av AHOs plan- og rapporteringssystem, og styret legger nå til grunn at systemet nå er tilfredsstillende innarbeidet.

Risikofaktorens vesentlighet er avgjørende for om det skal iverksettes tiltak for å redusere risiko. En risikofaktor med små konsekvenser og liten sannsynlighet har lav vesentlighet. Det skal ikke iverksettes tiltak for slike risikofaktorer. Når konsekvensene er store og sannsynligheten stor, er vesentligheten stor. Det skal da normalt iverksettes tiltak. For risikofaktorer med middels vesentlighet skal det iverksettes tiltak ut fra en nytte/ kostnadsvurdering.

Skjemaet nedenfor illustrerer gjennomføring av analysen. Konsekvens og sannsynlighet grupperes her i tre kategorier: stor (3), middels (2) og liten (1). Vesentlighet beregnes som produktet av konsekvens og sannsynlighet.

Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
Beskrivelse	Beskrivelse av konsekvensen av at risikofaktoren inntre, gruppering i tre kategorier; stor (3), middels (2) og liten (1).	Vurdering av sannsynlighet for at risikofaktoren inntre, gruppering i tre kategorier: stor (3), middels (2) og liten (1).	Produkt av konsekvens og sannsynlighet. <i>Verdi 6-9 (stor):</i> Tiltak skal normalt iverksettes. <i>Verdi 3-4 (middels):</i> Tiltak skal vurderes ut fra kost/ nytte. <i>Verdi 1-2 (liten):</i> Tiltak skal ikke iverksettes	Beskrivelse og vurdering av aktuelle tiltak. Disse skal bidra til å unngå eller redusere risiko.

VEDLEGG 2: SVAR TIL KD OM ØKNING AV STUDIEPLASSER

Utdanningsinstitusjon: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO)

KORT SKJEMA

Overordnede spørsmål som besvares helt kort og konsist, jf. den strategiske delen av Rapport og planer (2009-2010).

1. Hvor mange studieplasser kan institusjonen øke med fra dagens nivå frem mot høsten 2011, gitt dagens rammebetingelser og infrastruktur?

Svar spm 1: AHO har i forslag til "satsingsforslag utenfor rammen" prioritert økt basisbevilgning til husleiestøtte. Dette vil gjøre det mulig å utvide våre studieplasser for studenter og øke studentantall. Uten sikkerhet i forhold til muligheter for utvidelse kan AHO ikke ta risiko på økte studentopptak.

2. Hvilke begrensende faktorer står institusjonen særlig overfor som hindrer vekst (kan spesifiseres på utdanningsprogram ved behov)?

Svar spm 2: Den konkrete begrensende faktoren er areal/studieplasser. Større endringer i antall studieplasser må vurderes i forhold til kapasitet på lærerressurser og behovene for å opprettholde en institusjon som kan prioritere og følge opp individuelle studieopplegg.

3. Er det særskilte studieprogram som institusjonen ønsker å prioritere spesielt av strategiske årsaker eller for å rendyrke en faglig profil?

Svar spm 3: AHO har faglige avgrensede og profilerte studieprogrammer. Landskapsarkitektur er forutsatt styrket og utvidet gjennom SAK-samarbeidet med UiT.

4. Er det særskilte studieprogrammer som institusjonen ønsker å bygge ned eller avvikle av samme årsaker?

Svar spm 4: Nei

		Opptak 2009 (antall studie- plasser)	Planlagt opptak 2010 (antall studie- plasser)	Muligheter for økning i antall studieplasser til høst 2010?	Muligheter for økning i antall studieplasser til høst 2011?
		Antall	Antall	Ca. antall	Ca. antall
Helse- og sosialfag	Samlet	0	0	0	0
	<i>hvorav (spesifiser studietilbud ved behov)</i>	0	0	0	0
Lærerutdanning	Samlet	0	0	0	0
	<i>hvorav (spesifiser studietilbud ved behov)</i>	0	0	0	0
Realfag og teknologiske fag	Samlet	0	0	0	0
	<i>hvorav (spesifiser studietilbud ved behov)</i>	0	0	0	0
Andre fag	Samlet	0	0	0	0
	<i>hvorav MA-nivå</i>	51	55	0	0
	<i>1.år</i>	90	90	0	0

VEDLEGG 3: OVERORDNET VIRKSOMHETSPLAN (OVP) 2010

Revidert etter vedtak i AHOs styre 8.12.2009

Revidert etter ledermøte 20.1.2010

Revidert i forbindelse med budsjettrevisjon 1.3.2010

Risikoanalyse = RA

Strategiske oppgaver (A)

1. Utvikling av strategisk plan for perioden 2010 – 2014
Konkretisering av AHOs målsettinger om "excellence"
Prosessansvar: Rektor
Ferdigstilling: juni 2010
2. Etablering av strategier for alle 4 institutter (RA. 1.1.)
Prosessansvar: Instituttlederne
Ferdigstilling: februar 2010
3. Gjennomføring av utredning om samarbeid mellom NMH, KHIO og AHO (RA 4.1.3)
Prosessansvar: Rektor
Ferdigstilling: februar 2011
4. Gjennomføring av utredning for institusjonssamarbeid mellom UIT og AHO om landskapsarkitektutdanning (RA 1.1.3)
Prosessansvar: Rektor
Ferdigstilling – etappe 1: juni 2010
5. Gjennomføring av forberedelse til NOKUT-evaluering høsten 2010
Prosessansvar: Fagdirektør og leder studieadministrasjonen
Ferdigstilling: juni 2010
6. Oppfølging av norsk arkitekturpolitikk slik den er formulert i *Arkitektur.nå* og forskningsutfordringen slik den er formulert i *Arkitektur og kvalitet i omgivelser – kunnskapsstatus og forskningsbehov* (NFR i samarbeid med AHO/NTNU)
Prosessansvar: Fagdirektør
Styresak februar 2010, oppfølging hele 2010
7. Gjennomføring av trinn 2 i AHOs organisasjons- og lederutviklingsprogram (RA 2.3.1, 2.3.3, 4.1.1, 4.2.2)
Prosessansvar: Rektor
Programmet gjennomføres i 2010
8. Fagevalueringer – erfaringsbaserte mastere
Prosessansvar: Fagdirektør, Instituttleder FTH og Instituttleder UL
Ferdigstilling: juni 2010

FoU (B)

1. Søknad om "Center of excellence" – OCCAS – til NFR (RA 2.3.2)
Prosessansvar: Instituttleder FTH og Fagdirektør
2010/2011
2. Etablering av senter for designforskning (RA 2.3.2)
Prosessansvar: Instituttleder IDE
Ferdigstilling: april 2010
3. Spesiell satsing på praksisrettet FoU (RA 2.3.1. 2.3.2)
Prosessansvar: Instituttleder A
Arbeid gjennom hele 2010
4. Tiltak for styrking av inntjening på oppdragsvirksomhet (RA 2.2.2, 2.3.3)
Prosessansvar: Direktør forvaltning
Styresak vår 2010, arbeid gjennom hele 2010
5. Tiltak for styrking av styring av prosjektøkonomi i FoU-prosjekter
Prosessansvarlig: Fagdirektør og Direktør forvaltning
Ferdigstilling; mars 2010
6. Styrking av opptaks- og oppfølgingsrutiner i forskerskolen og doktorgradsutdanningen (RA 2.1.1, 2.1.2)
Prosessansvarlig: Fagdirektør
Arbeid gjennom hele 2010

Utdanning (C)

1. Tiltak for styrking av søkergrunnlaget til studiene i industridesign ved AHO (RA1.1.1)
Prosessansvar: Fagdirektør, informasjonsmedarbeider og Instituttleder IDE
Ferdigstilling: februar 2010
2. Hovedfokus rettes mot styrking av AHOs grunnutdanning – Organisasjon, Ansvar, Curriculum, Kvalifikasjonskrav, Læringsutbytte (RA 1.1.2)
Prosessansvar: Rektor
Satsing gjennom hele 2010. Viktig milepel studieplan 2010/2011 april 2010.

Formidling og samfunnskontakt (D)

1. Konkretisering av AHOs ansvar i etterutdanning i en handlingsplan som avklarer profil, organisasjon, nettverkssamarbeid og tema/studieplaner (RA 3.1.1,3.2.1)
Prosessansvar: Rektor
Ferdigstilling: september 2010
2. Utvikling av oversikt for og handlingsplan for samfunnskontakt (RA 3.1.1)
Prosessansvar: Fagdirektør
Ferdigstilling: juni 2010

3. Evaluering av ny Web, tiltaksplan (RA 3.1.1)
Prosessansvar: Informasjonsmedarbeider

Ressursene (E)

1. Styrking av administrative ytelser til instituttene (RA 4.2.2)
Prosessansvar: Direktør forvaltning
Ferdigstilling: april 2010
2. Fokus på økonomistyring og økonomiforvaltning (RA 4.3.1)
Prosessansvar: Rektor
Hele 2010
3. Etablering av systematiske etterutdanningstilbud for AHOs fagpersonale (RA 4.1.1)
Prosessansvar: Fagdirektør i samarbeid med instituttlederne
Hele 2010
4. Videreutvikling av AHOs lokaler – tiltaksplan (RA 1.2.2)
Prosessansvar: Direktør forvaltning
Ferdigstilling: desember 2010 – avhengig av budsjett 2011
5. Tiltak for styrking av tilgjengelighet og sikkerhet innen IKT (RA 1.2.1)
Prosessansvar: IKT-sjef